№ 58 ԿԻՐԱԿԻ 16 ՄԱՐՏԻ

1914
ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԿԻՐԱԿԻ 16 ՄԱՐՏԻ № 58

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարվանը և 7 ամիսվանը 6 ռուբլի. ամսական 85 կոպ.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ»
Сергіевская ул. № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak"
Խմբագրատան տէլէֆոն № 2—53.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից)
Ցայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով
Ցայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10—20 կոպ.
Տպարանի տէլէֆոն № 67.

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ ՄԱՅՐ

ԶԱՐՈՒՀԻ ՆԱԶԱՐԵԱՆԸ

հոգին աւանդեց հինգշաբթի լոյս ուրբաթ, ամսոյս 14-ին, որի մասին յայտնվում է ազգականներին և բարեկամներին։ Յուղարկաւորութիւնը այսօր, ԿԻՐԱԿԻ, ամսոյս 16-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին տանից (Головинскій пр. 41) Վէրայի ս. Խաչ եկեղեցին, իսկ թաղումը նոյն Վէրայի հայոց գերեզմանատանը։

235. 2—2

ՀՄԱՅԵԱԿ, ՄԱՐԹԱ ՆԱԶԱՐԵԱՆՑՆԵՐԸ և ԱՆՆԱ ՆԱԶԱՐԵԱՆ-ԲՈՒԴԱՂԵԱՆԸ վշտաբեկ, խորին կսկիծով յայտնում են ազգականներին և ծանօթներին իրանց պաշտելի աղու՝

ԶԱՐՈՒՀԻ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ
ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկար և ծանր հիւանդութիւնից յետոյ հինգշաբթի՝ լոյս ամսոյս 14-ին։ Յուղարկաւորութիւնը ԱՅՍՕՐ, կիրակի, ամսոյս 16-ին, առաւօտեան 11 ժամին, իր բնակարանից (Գօլովինսկի պրոսպեկտ, № 41) դէպի Վէրայի Սուրբ-Խաչ եկեղեցին։ Թաղումը նոյն Վէրայի գերեզմանատանը։

238. 1—1

ՐԱՖԻԵԼԻԱ և ԱՅԾԵՄՆԻԿ ՀԱԽՈՒՄԵԱՆՆԵՐԸ խորապէս զգացված և կսկիծով յայտնում են ազգականներին և բարեկամներին իրանց պաշտելի ՁԱՌԻ-ԲԱԶՈՒ՝

ԶԱՐՈՒՀԻ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ
ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկար և ծանր հիւանդութիւնից յետոյ հինգշաբթի լոյս ուրբաթ, ամսոյս 14-ին։ Յուղարկաւորութիւնը ԱՅՍՕՐ, կիրակի, ամսոյս 16-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին իր բնակարանից (Գօլովինսկի պր. № 41) դէպի Վէրայի Սուրբ-Խաչ եկեղեցին։ Թաղումը նոյն Վէրայի հայոց գերեզմանատանը։

239. 1—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
Չորեքշաբթի, մարտի 19-ին 1914 թ.
ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ
ՀԱՅՈՑ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԴԵՐԱՍԱՆՆԵՐԸ մասնակցութեամբ Կիէվի և Խարկովի Սինէնիկովի ռուսաց դրամատիկական խմբի ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻ
ՕՐ. ԻԶԱԲԵԼԼԱ ԲԱԼԱՆԹԱՐԻ
Կը ներկայացնեն
I
ՆՕՐԱ
Դրամա 3 գործ. Հ. Իբսէնի
ՆՕՐԱՅԻ դերը կը կատարէ—ՕՐ. ԻԶԱԲԵԼԼԱ ԲԱԼԱՆԹԱՐ։
II
ՍԱԼՕՄԷ
Դրամա 1 գործ. Օսկար Ուայլդի, թարգմ. Ներսէս Աբէլեանի։
ՍԱԼՕՄԷԻ դերը կը կատարէ Տիկ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԱՅԻ դերը կը կատարէ պ. ԻՍ. ԱԼԻԽԱՆԵԱՆ
ԿԸ ԿԱՅԱՆԱՅ ԵՕԹԸ ՅՂԱՐԾՆԵՐԻ ՅԱՅՏՆԻ ՊԱՐԸ։
Սկիզբը երեկոյեան ժամը 8-ին։
Տեղերի գնները օպերային-սովորական են։
Բեժիսսեօր-կարգադրիչ՝ Ա. ԱՐՄԷՆԵԱՆ
(Հ.) առ. 242. 2—1

Գեղարուեստ Խրախուսող Կովկ. Ընկերութեան
ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
Բաց է Մելիք-Ազարեանցի տան մէջ, Օլգինսկայա փողոցում ցերեկվայ ժամը 10—5-ը։
առ. 231. 1—1

ԿՈՎԿ. Հ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԿ. ԴԱՀԼԻՃՈՒՄ
կը կայանայ Բ. ԻՇԽԱՆԵԱՆԻ
Դասախօսութիւնը՝
„Հայկական հարցի վերջին հոտաստը" թեմայով
մարտի 18-ին, երեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 8-ին. դասախօսութիւնից յետոյ տեղի կունենայ մտքերի փոխանակութիւն։
(Կ.) առ. 245. 2—1

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Մ. Ի. ՄՈՒՐԱԴԵԱՆ
(Ասսիստենտ Բերլինի պրոֆ. Պոզնէրի)
վերադառնալով արտասահմանից, ներկայ տարվայ մայիս ամսից կը վերանորոգէ հիւանդների ընդունելութիւնը ՊԵՆՏԻՈՐՍԿՈՒՄ։
(Կ. Հ.) առ. 104. 50—11

ԿԱՐՍՈՒՄ
Բժիշկ
Լ. Գ. Տէր-Գրիգորեանց
Մասնագէտ կանանցի և վեներական հիւանդութիւնների, Մէխայլովսկայա փող. տուն Նավսէրցեանի, Նօտարի գրասենեակի մօտ, ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է երեկ. ժամը 5—6-ը։
(Կ.Հ.) առ. 190. 5—5

ՆԿԱՐԻՉ
Ա. ՖԷԹՎԱՃԵԱՆԻ
ԱՆԻԻ ԱԼԲՈՄԸ
Գունատիպ
Լոյս տեսած Վիէննայի Գռաֆիչէ Քունստ Ինդուստրի Կայսերական Ընկերութեան տպարանում։
ԾԱԽՎՈՒՄ Է Թիֆլիսում մեծաքանակ—Մատենեանցի խանութում (Մադաթեան կղզի). իսկ հատով—«Բլաց է Ցուստ» խանութում և «Գուտենբերգ» գրավաճառանոցում։ Գինը—հատով՝ 1 ր. 20 կ., մեծաքանակ գնողներին զեղչ 20%.
(Կ.) առ. 122. 25—6

Բերլինի համալսարանի
ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Գ. ՄԵՀՐԱԲԵԱՆՑ
ՆԵՐՔԻՆ հիւանդութիւնների ընդունելութիւն. առանձնապէս կրծքի, թոքերի, ԹՈՔԱԽՏԻ և սրտի. բժշկութիւն նաև խառն ՏՈՒՌԵՐՈՎԻՆՆԵՐՈՎ, արհեստական ՊՆԵՎՄՈՏՈՐԱԿՈՎՈՎ։ Թոքերի և սրտի, նաև ուրիշ օրգանների քննութիւնը և լուսանկարները լուսաւորված ՐԵՆՏԳԷՆԵԱՆ ՁԱՆԹԱՑԻՆ ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՎ։ Ամեն օր. 9—1 ժամ ցեր. և 5—7 ժ. երեկոյեան. 2ՔԱՌՈՐՆԵՐԻՆ ԱՌ. Ծ. 9—10 2ՐԻ։ Бебутовская 23, тел. 7—29.
(Ա.օ.) առ. 977. 100—99

ԿՈՆԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ
ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
Ռտիշչեվսկայա 13, տելէֆոն 4—21.
Ընդունելութիւն թէ կանացի և թէ ԳԵՐԻՑ, նոյնպէս և վիրաբուժական կարիք ունեցող մնայուն (ստաціонարъ) հիւանդների (բացի վարակիչ և հոգեկան հիւանդութիւններից) վաղօրօք գրվելու պայմանով։
Ընդունելութիւն՝ կանացի հիւանդ. ամեն օր՝ ժ. 11—12 առ.։
Հիւանդանոցի բժիշկները
Ա. Ա. Յարութիւնեան
Ն. Ն. Վեսելովզօրով
Վ. Ղ. Զակրժեվսկի
Ի. Գ. Կալամկարեան
Ա. Ա. Նովիցկիյ
Դ. Ն. Տէր-Ներսէսեան
Ա. Ր. Փիշէր
Ս. Պ. Շահպարոնեանց
(հ.կ.) առ. 868. 100—37

Համալսարանաւարտ
ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍ
մը, որ Ունգարիոյ մէջ ալ գործնական տեսած է, կը փափագի հողամշակութեան և կենդանաբուծութեան վերաբերեալ որևէ գործ ստանձնել՝ ամսականով կամ ուրիշ պայմաններով։ Ցանձն կառնէ նաև ֆրանսերէնի և գիտութեանց դասեր աւանդել։
Հասցէ՝ Новороссійскъ, Эльмасянъ.
(հ. կ.) առ. 217. 3—3

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Ա. ԿԷՕՆՃԵԱՆ
Ընդունում է ատամի և բերանի հիւանդութիւն ունեցողներին. պլոմբ, արհեստական ատամներ, ատամի հեռացում, (առանց ցաւի)։
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ՝
Ամեն օր (Առաւօտեան ժ. 9—2-ը
(Երեկոյեան ժ. 4—7-ը
Անկիւն Արաս-Արաքսկայա հրապարակի և Լերմոնտովսկայա փողոցի, № 1.
(հ.հ.) առ. 679. 74—73

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՈՒԼՍՏԵՐԵԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)
14 մարտի

ԼՕՆԴՕՆ.—Ֆէլդմարշալ Ֆրէնչի վրա մեծ ճնշումն է գործադրվում, որպէսզի նա յետ վերցնէ հրաժարականի խնդրագիրը։ Լուրերի համաձայն, Սիլին նորից հրաժարական է տուել։ Այդ պաշտօնի համար տրվում է Դարկօրտի անունը։ Լուրերի համաձայն, երկէ շատ օֆիցէրներ Օլդէրլօտում հրաժարական են տուել։

Սուֆրաժիստուհիները հրդեհեցին գեներալ-մայոր Միկէլմօնդի դաստակերտը. վնասը 15,000 ֆունտ է։

Համայնքների պալատում դէպքերը և վերնասրահները լի են։ Նիստը բանալուց յետոյ յայտարարվում է, որ կաբինէտի նիստը շարունակվում է։ Ասկվիտը բացատրութիւններ կը տայ նիստի վերջում։ Պալատի կուլուարներում մատնանշում են, որ ճգնաժամը հասել է իր գագաթնակէտին և կաբինէտի հրաժարականը անխուսափելի է։

Կաբինետի մէջ տիրող պառակտման լուրերը չեն հաստատվում։

Կաբինետը երկու ժամ խորհրդակցելուց յետոյ աւելի համերաշխութեան յանդեց։ Տեղական շրջանների կարծիքով, կառավարութեան դրութիւնը բաւական ամրապնդվել է։

Համայնքների պալատում Ասկվիտը ասաց, որ գեներալներ Ֆրէնչ և (!) հրաժարական են տուել ոչ թէ այն պատճառով, որ նրանց և կառավարութեան հայեացքները քաղաքացիական իշխանութիւններին զօրքերի միջոցով ազատելու պայմանների վերաբերութեամբ տարբեր էին, այլ նրա համար, որ հանդիսանալով Գոֆին ուղարկված յուշագրի նախաձեռնողներ, երկու գեներալները գտնում էին, թէ նրանց պարտականութիւնը հրաժարվելն է։ Կառավարութիւնը յայտնեց երկու գեներալներին, որ ցանկանում է, որպէսզի նրանք չը պնդեն իրանց հրաժարականի վրա, որ յիրաւի ծանր կը լինի զօրքի և պետութեան համար։ Երկու գեներալներից վերջնական պատասխան կառավարութիւնը դեռ չէ ստացել։ Ապա Ասկվիտը յայտնեց, որ զինուորական խորհուրդը որոշեց զօրքի անունով նոր հրաման հրատարակել, որի մէջ մատնանշված է լինելու թէ՝ ոչ մի օֆիցէր և զինուոր չէ կարող ապաստանում հարց ստանալ աւագ օֆիցէրից, թէ ինչպիսի դիրք են մտադիր բռնելու, եթէ նրանց հրաման արձակվի։ Այնուհետև հրամանն արգելում է օֆիցէրներին և զինուորներին՝ որևէ երաշխիք պահանջել նրանց տրվող կարգադրութիւնների վերաբերութեամբ։ Վերջապէս հրամանի մէջ բացատրված է, որ իւրաքանչիւր օֆիցէրի և զինուորի պարտականութիւնն է—հնազանդվել ամեն մի օրինական կարգադրութեան, որ կը լինի սահմանված կարգով և ուղղված ի պաշտպանութիւն հասարակական սեփականութեան և յօգնութիւն իշխանութիւնների՝ հանգստութիւնը խանգարելու դէպքում։ Ասկվիտը յարակցեց, որ միանգամայն սուտ է, թէ իբր կառավարութիւնը նկատի ունէր ակտիվ գործողութիւններ Ուլստէրում։

ԲԱԼԿԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

(Պետ. Հեռ. Գործ.)
14 մարտի

ԱԹԷՆՔ.—Սալօնիկից հաղորդում են, որ Կօրեցայի հետ հեռագիրը չէ գործում։ Կարծում են, որ Բիգլիցի և Սալօնիկի միջև տեղի են ունեցել խոշոր դէպքեր։

Օդրիդմաթի մօտերը վերջին ընդհարումների ժամանակ ապստամբները գերել են 15 ալբան ժանդարմի, և յետոյ փոխանակել են նրանց ալբանեներից գերված 15 քրիստոնեաներով։

Բ. Դուռը առաջարկում է Յունաստանին անմիջական բանակցութիւններ վարել կրէտէների հարցի առիթով և խնդրում է Յունաստանին զիջումներ անել յանուն Թուրքիայի հասարակական կարծիքի խաղաղացմանն։ Յունաց կառավարութիւնը պատասխանեց, որ կղզիների հարցը վճռել են մեծ պետութիւնները։ Յունաստանը պարտաւոր է հպատակվել։

ՍՕՖԻԱ.—Յունական Մակէդոնիայի ներքին նահանգներից ամեն օր Սալօնիկ են գալիս մեծ թիւով բոլգարներ, մտադրվելով ընակութիւն հաստատել Բոլգարիայում, երկիւղ կրելով յոյների հալածանքից։

ԴՈՒՐԱՅՑՕ.—Ալբանիայի կառավարչի ծննդեան օրվայ առիթով ուղղափառ, կաթոլիկ եկեղեցիներում և մզկիթում մատուցվեցին հանդիսաւոր պատարագներ։ Պրինցը ունկնդրութեան ընդունեց ամբողջ դիւանագիտական մարմին։ Երեկոյեան նրա մօտ կայացաւ ճաշ, ուր ներկայ էին դիւանագիտական մարմինը, ալբան պաշտօնատները, տեղական հասարակութեան ներկայացուցիչները։ Քաղաքը զարդարված է դրօշակներով, իսկ երեկոյեան հրավառված էր։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Պետ. Հեռ. Գործ.)
14 մարտի

ԿԻԵՎ.—Պետերբուրգ մեկնեց զինուորական մի խորհուրդ։

ՅԱՐՍԿՕՅԵ-ՍԵԼՕ.—Թագաւոր Կայսրի նախագահութեամբ կայացաւ Կայսերական Ռուսաց Պատմական Ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողովը։

Թագաւոր Կայսրին ներկայացաւ գեներալ Դաշկովը, որ Բարձրագոյն հրամանով մեկնում է Ռուսաստանի հարաւ՝ այն տեղերը, որոնք վնասվեցին ուրագանից, բաժանելու նոցին Մեծութիւնների նպաստը։ Դաշկովը կը մեկնէ մարտի 17-ին։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—«Եռանկիւն» բեղմնի մանուֆակտուրայի ֆաբրիկայում, մի քանի արուեստանոցներում, բենզինի շոգիից բազմաթիւ բանուորներ թունաւորվեցին, որի պատճառով բանուորների մէջ սկսվեց յուզմունք, որ փոխվեց ցոյցեր անելու փորձի։ Ամբոխին ցրելիս բանուորների միջից նետվեցին քարեր ոստիկանութեան վրա, որի ժամանակ վիրաւորվեցին պրիստաւը և երեք ոստիկան։

Այսօր մի յատուկ մասնաժողով, բաղկացած արդիւնաբերութեան բաժնի կառավարիչ Լիսովինով-Ֆալինսկիից և նրա օգնականից, պրոֆէսորներ Բեխտերևից, Ալօպլինից և Կարպինսկիից, բժշկական տեսչից, ոստիկանական և սանիտարական բժիշկներից և գործարանային տեսուչներից, մեկնեց քննելու թունաւորման պատճառները։

«Россія» լրագիրը առաջնորդող յօդուածով ողջունում է Պետերբուրգ ժամանած բոմբինական բարձր հիւրերին և յոյս է յայտնում, որ այդ այցելութիւնը աւելի կամրապնդէ ու կը զարգացնէ Բոմբինիայի և Ռուսաստանի բարեկամական կապը։

ՍԵՎԱՍՏՕՊՕԼ.—Ծովային փոթորիկ է։ Նաւահանգիստների հետ հաղորդակցութիւնը խզված է։

ԿԱԶԱՆ.—Համալսարանում ցուցադրված է բեկաօրի յայտարարութիւնը, որով նախազգուշացվում է, որ ուսանողների սիստեմատիկ խուսափելը դասախօսութիւններից կարող է զրկել նպաստներից ու այլ արտօնութիւններից, նաև այն մասին, որ ամեն մի ակտիվ քայլ կարող է առաջ բերել միջամտութիւն վարչական իշխանութեան կողմից իր ծանր հետևանքներով հանդերձ, ուստի բեկաօրը յոյս ունի, որ ուսանողների խելամտութիւնը կօգնէ համալսարանական կեանքին մտնել իր նորմալ ընթացքի մէջ։

Ցայտարարութիւնը արդասիք է նրա, որ ուսանողները փորձում են երկու օրով դասադուլ անել վատակաւոր պրոֆէսորներ Զէյլիգէրին և Ֆիրսովին պաշտօնազրկելու առիթով։ Այդ տեսակ փորձը չիրականացաւ, օրովհետև համալսարանի դռների մօտ կանգնած էր ոստիկանութիւն, որ պատրաստ էր ուսումնարանական վարչութեան պահանջով մտնել շէնութիւնը և ցուցակագրել ժողովածներին։

Բոլոր դասախօսութիւնները չը կայացան։ Ուսանողները փորձեցին ներս խուժել կանանց բարձր դասընթացքները, սակայն նրանց ջանքերը ի դերև ելան։

Մի խումբ ունկնդրուհիներ ուսանողների հետ ջանացին մտնել համալսարան դասախօսութեան ժամանակ։ Փորձը ոստիկանութիւնը խափանեց։

ՊԱՐԻԶ.—«Մատէնը» հրատարակել է մի նամակ, հասցէագրված Բօշէդից յանուն ծօրէսի, որի մէջ Բօշէդը յայտնում է, թէ 1911 թ. մարտին պատրաստում էր լոյս ընծայել մի գրքոյկ յայտագոյց այն բանի, որ 1890 թուից սկսած մինչև 1910 թ. Ֆրանսիացի սեղանաւորները կորցրին 10 միլիարդ ֆրանկ խոշոր ֆրանսիական բանկերի բաց թողած արժեթղթերից, մինչդեռ Գերմանիայում և Անգլիայում բաց թողնված արժեթղթերը այդ միևնոյն ժամանակամիջոցում աւելացան 17 միլիարդով։ Բօշէդի բարեկամներից մէկը՝ «Բապպէլ» լրագրի խմբագիրը յայտնեց կառավարութեանը, որ հրատարակվելու է քաղաքական տեսակէտից վտանգաւոր յիշեալ գրքոյկը, որից յետոյ Բօշէդը այդ մասին տեղեկացրեց Բերնարին իր փաստաբանի միջոցով։ Այդպիսով Բերնարին նախազգուշացնող անձը, որի անունը Բերնարը հրաժարվեց յայտնել մասնաժողովում, ինքը Բօշէդն է։

ՎԵՆԵՏԻԿ.—Մեկնեց Վիլհէլմ կայսրը։

ՏՐԻԵՍՏ.—«Հօհենցօլերն» զբօսանաւով ժամանեց Վիլհէլմ կայսրը։ Երբ զբօսանաւը, ուղեկցութեամբ այլ գերմանական ռազմանաւերի, կանգ առաւ Միրամար ամրոցի առաջ, արքիդուքս Ֆրանց-Ֆերդինանդը իջաւ զբօսանաւը, ուր սրտագին ողջունվեց կայսրից։ Յետոյ կայսրը և արքիդուքսը դիմեցին ափը, ուր կայսրը ողջունեց արքիդքսի կնոջը և նրա ընտանիքին։ Դրանից յետոյ կայսրը և արքիդուքսը նայեցին աւստրիական «Viribus unifis» զրահանաւը։

Միրիմար ամրոցում կայացաւ ընտանեկան նախաճաշ, որին հրաւիրված էին փոխարքան և տեղական իշխանութեան բարձր ներկայացուցիչները։ Նախաճաշից յետոյ կայսրը սրտագին հրաժեշտ տալով արքայադքսին և նրա ընտանիքին, վերադարձաւ զբօսանաւը, որից յետոյ վերջինս թնդանօթաձգութեամբ ու աւստրիական նաւատորմի նաւաստիների ուրա բացագանչութիւններով գերմանական ռազմանաւերի ուղեկցութեամբ դիմեց դէպի Կորֆու։

ՏՐԻՊՕԼԻ.—Կուքիլի մօտ, մարտի 12-ին, տեղի ունեցած ճակատամարտում խոսարեցք կորցրին երկու օֆիցէր և մի զինուոր սպանված, չորս օֆիցէր և երեք զինուոր վիրաւոր։ Արաբները կուի դաշտում թողին 50 սպանված, բազմաթիւ վիրաւորների և սպանվածների հետները տարան։

ԹԱՒՐԻԶ.—Եկան գերմանական գորգեգործարանի գործերը քննելու և այդ ձեռնարկութիւնը ընդլայնելու համար վարչութեան անդամները Բերլինից։ Գործարանի դրամագլուխը աւելացրված է և 2 և կէս միլիոնից դարձրված է 5 միլիոն մարկի։ Մտադրութիւն կայ արտադրել չեթեղէն, գընելով Անդրկովկասի բամբակը։

ԱԹԷՆՔ.— Թագաւորական գերդաստանը մեկնեց Կորֆու։

Լրագրական տեղեկութիւնների համաձայն, Վիլհէլմ կայսրը այցելելու է Աթէնք զատկական շաբաթում։

ԲԵՐԼԻՆ.—Արտաքին գործերի մինիստր Եազվը յայտնեց բէյխստագի բիւջէտային մասնաժողովում, որ Գերմանիան տակաւին չէ վճռել, թէ նշանակվելու է արդեօք Դուբացցոյում դեսպան կամ գեներալ-հիւպատոս։ Մինիստրի ասելով, Աւստրօ-Ունգարիան

բիան և Իտալիան նշանակում են Ալբանիայում գնալան, Ֆրանսիան՝ մինիստրնախագահ։

Բէյլոստաքի նիստերը յետաձգվեցին մինչև ապրիլի 28-ը։

Սակսոնիայի թագաւորը մտադիր է այս տարի այցելել Պետերբուրգ, որպէս զի երախտագիտութիւն յայտնէ Թագաւոր Կայսրին իրան Կոլոբրի գնդի շէֆ նշանակելուն համար։

ԽՐԻՍՏԻԱՆԻԱ.—Ամուլսէնը մտադիր է «Ֆրամի» վերանորոգումից յետոյ դիմել դէպի հիւսիսային բևեռը։ «Ֆրամը» կը մեկնէ Նորվէգիայից 1915 թ. սկիզբներին և կը դիմէ Պանամայի ջրանցքով դէպի Սան-Ֆրանցիսկո, օրտեղից և կանցնէ բևեռային ջրերը։

ՊՈՒԱԳԱ.—Աբեբիսան Սիլեզիայում կայացաւ քաղաքական ժողով, ուր լեհ պատգամաւոր Լոդզինը յայտնեց, որ արեւելեան Սիլեզիայի շատ համայնքներում ներկայումս տիրում են սով և տարաւորիկ հիւանդութիւններ։

ԲՐԻԶԲԷՆ.—Ֆրանսիական շոգենաւ «Սէն-Պոլը» Սիդնէյի նաւահանգիստը մտնելիս դիպաւ քարի և ջրասոյզ եղաւ։ Խեղդվեցին 18 մարդ։

ՏՈԿԻՕ.—Լուրջ տկարացաւ այրիացած կայսրուհին։

ՊԷԿԻՆ.—Հաղորդում են, որ «սպիտակ գայլերի» խմբերը քարուքանդ են արել Շանսի նահանգում Շանան և Լունցզիունժուի քաղաքները։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻՄ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ «ՀՈՐԻԶՈՆԻՆ»

«Մշակի» № 56-ում ես առաջարկեցի «Հորիզոնի» խմբագրութեան «Իմ առաջարկը» վերնագրով յօդուածով. 1) քաղաքացիական քաջութիւն ունենալ արտատպել «Հորիզոնի» մէջ իմ այդ յօդուածը, որ հերքումն է ինձ դէմ արված զրպարտութիւնների, այլապէս ստիպված կը լինեմ տպել տալ ցենզուրայի միջոցով, 2) համաձայնել միջնորդ դատարանի, ինձ դէմ եղած զրպարտութիւնները ապացուցանելու համար, կազմելով այդ դատարանը չէզոք անձնաւորութիւններից և այն պայմանով, որ «Հորիզոնը» պարտաւորվի տպել իր էջերում միջնորդ դատարանի պատճառաբանեալ որոշումը և ներողութիւն խնդրի իր զրպարտութիւնների համար (ի հարկէ, ի դէպս իմ արդարացման)։

«Հորիզոնի» երեկվայ համարում (№ 57) խմբագրութիւնը պատասխանում է ինձ հետեւեալ ձևով. «Մենք պատրաստ ենք միջնորդ դատարանի առաջ ապացուցելու մեր մեղադրանքները։ Առաջարկում ենք Հ. Առաքելեանին երեք օրվայ ընթացքում տալ իր դատաւորների անունները, որից յետոյ անյապաղ կը յայտարարենք և մենք մեր դատաւորների ցանկը»։

Այս պատասխանը անբաւարար է, որովհետև «Հորիզոնի» խմբագրութիւնը լռութիւն է պահում իմ այն միւս առաջարկների մասին, որոնցով ես պայմանաւորել էի միջնորդ դատարանի կազմութիւնը, այն է՝ 1) պարտաւորվել տպել «Հորիզոնի» մէջ դատարանի պատճառաբանեալ վճիռը և ներողութիւն խնդրել 2) դատարանը կազմել չէզոք անձնաւորութիւններից, 3) արտատպել այժմ իսկ «Հորիզոնի» մէջ իմ «Իմ առաջարկը» վերնագրով յօդուածը։

Ուստի առաջարկում եմ «Հորիզոնի» խմբագրութեան յայտնել անյապաղ, թէ ընդունում է նա նաև այս առաջարկները, որոնցով ես պայմանաւորել էի միջնորդ դատարանի կազմումը, թէ ոչ։ Վերջին պայմանը, այն է՝ «Իմ առաջարկը» յօդուածի արտատպութիւնը, «Հորիզոնը» կարող է չը կատարել, միայն այդ դէպքում ինձ չը պիտի ժամանի իրաւունք՝ այժմ իսկ տպել տալու յօդուածը ցենզուրայի միջոցով։

Սակայն, որպէս զի առիթ տուած չը լինեմ «Հորիզոնին»՝ ձգձգելու խնդիրը, ես հէնց այժմ էլ նշանակում եմ իմ դատաւորներին յանձինս իրաւագէտ Յովհ. Ս. Ալիխանեանի, երդուեալ հաւատարմատարներ Պետրոս Քալանթարեանի և Յովսէփ Դորդանեանի, որոնց ես համարում եմ լրջի չէզոք անձինք։

Գալով «Կովկասի Լրաբեր» թերթիի խմբագիր-հրատարակիչ Բ. Յարութիւնեանին, ես յայտնում եմ, թէ քանի որ ինձ յայտնի չէ՝ ով է զրպարտիչ յօդուածների իսկական հեղինակը, որ ծածկվել է Z. տառի տակ, ես ընդունել որևէ առաջարկ այդ Z.-ից չեմ կարող, այլ վերջին անգամ դիմում եմ Բ. Յարութիւնեանին և առաջարկում 3 օրվայ ընթացքում յայտնել ինձ Z.-ի իսկական անունը և ազգանունը. այլապէս ես ստիպված կը լինեմ դիմել պրոկուրորին և քրէական պատասխանատուութեան ենթարկել իրան՝ Բ. Յարութիւնեանին։

Հ. Առաքելեան

ԱՆԲԱՒԱՐԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

IV

Խօսքս վերաբերում է այժմ «Рус. Вѣд.» և «Մշակ» թերթերին։

Ես յայտարարել էի, որ հակառակ «Հորիզոնի» պնդումների կապացուցանեմ, որ «Մշակը» և առհասարակ որևէ մամլո ու ճնշված ժողովրդի (օրինակ լեհ, վրացի և այլն) իրականութեան լիբերալ օրգանը իր ուղղութեամբ, մանաւանդ համապետական և համաքաղաքացիական հարցերում, ոչ միայն աջակողմեան չէ տիրող ռուս իրականութեան լիբերալ օրգաններից («Рус. Вѣд.», «Русск. Слово» և այլն), այլև վերջիններից աւելի ձախակողմեան է և պէտք է ձախակողմեան էլ լինէր։

Կասկած չը կայ, որ ներկայ դէպքում չեն համեմատվում այդ թերթերը ըստ իրանց բովանդակութեան և հարստութեան, այլ զուտ ըստ նրանց քաղաքական ֆիզիօնոմիայի, թէև այդ կէտում ևս «Հորիզոնը» զերծ չէ մնացել շեղումներից և, չը գիտենք ինչու, կարիք է զգացել ռուս յայտնի թերթի չուրացվող առաւելութիւնների ցուցակը թուել։

Այդ դեռ ոչինչ։ Նա խաչ է հանել այս տեղ սկզբունքը և մատի փաթաթան դարձրել մի հատիկ օրինակը։ Միւս կողմից «Հորիզոնը» փառաւոր կերպով վկայեց հէնց այդ մի օրինակով, թէ որքան անպէտք է այն իդէալիստական մակերեսային տեսակէտը, որ ուղեցոյց է ծառայել նրա բոլոր դիտողութիւններին։

Նա քննութեան չի առնում մեր թեզիսի իրաւացիութեան աստիճանը—որ ճնշված իրականութիւնների լիբերալ օրգանները պէտք է անհրաժեշտօրէն աւելի ձախակողմեան լինեն, քան տիրող իրականութեան նոյն կարգի օրգանները, ճիշդ այնպէս, ինչպէս ճնշված իրականութիւնների պահպանողական օրգանները պէտք է աւելի մեղմ լինեն, քան տիրող իրականութեան մէջ — այլ սահելով այդքան կարևորութիւն ունեցող սկզբունքի վրայից «մէջդան» է քաշում միայն «Մշակի» ու «Рус. Вѣд.»-ի եզակի օրինակը։

Այդ էլ ոչինչ, եթէ «Հորիզոնը» գոնէ այդ մի օրինակում պահպանէր սպասելիք առնչառութեան մաքրութիւնը։ Ներելի է արդեօք, երբ նա ռուս թերթի 50-ամեայ ծառայութիւնների հանդէպ կանգնեցնում է հայ թերթի պատմական դոյութեան լոկ մի մոմենտը՝ ներկայս։ Կարդացէք հետեւեալ հարցակէտերը։

«Այդ մեծ քաղաքական և քաղաքացիական ապատութեան ծրագրին է, որ մեզ կառչել է «Рус. Вѣд.»-ն, և ահա մօտ 50 տարի կը լինի առաջ է տանում անշեղ, առանց տատանումների, բարձր գիտակցելով այն հասարակական դերը, որ ընկնում է ռուս ինտելիգենցիայի վրա։ В Intimus-ը պնդում է ուրեմն, որ Հ. Առաքելեանի «Մշակը» համապետական ու քաղաքացիական հարցերում էլ աւելի ձախ է, քան ռուսական լիբերալ «Рус. Вѣдомости»-ն»։

Ցաւը միայն աչք ծակող աչառութիւնը չէ, երբ նա 50-ամեայ ռուս թերթի հանդէպ լռեցնում կամ աքօղում է հայ թերթի 40-ամեայ պատմութիւնը, այլ նաև այն, որ իր օտենտի բերանն է գնում չասած ու չը գրած խօսքեր։ Իմ յօդուածում չէք գտնի թոյլ ակնարկն անգամ Առաքելեանի «Մշակի» լիբերալիզմի մասին, որովհետև ես շատ հեռու եմ «Հորիզոնին» առաջնորդող ինդիվիդուալիստական տեսակէտից՝ մի հասարակական օրգանի ֆիզիօնոմիան ընորոշելու նրա վարիչ անհատի որպիսութեամբ։

Հէնց այդ ինդիվիդուալիստական և իդեալիստական անպէտք տեսակէտն է, որ ամենակարևոր հարցերում քայլ առ քայլ դատապարտում է «Հորիզոնի» յօդուածագրին։ Նա մերթ նեղվում է թանձրամած մօքալիզմի գիրկը, մերթ վերասլանում անպտուղ վերացականութեան եթերային բարձրութիւնը ու այդպէս դիտում իր քննելիք օբիեկտները։ Երկու դէպքումն էլ կորցնում է նա իր ոտի տակից ամուր հողը։ Նա կախում է օդի մէջ մի կողմից «Рус. Вѣд.»-ն և Սօքոլովսկին, միւս կողմից «Մշակը» և Առաքելեանը։ մեկի շուրջը զարդարում է անուշահոտ ծաղիկներով, միւսին ծակոտում է «սուր փշերով» ու այնպէս ցուցադրում հրապարակով։ Նրա համար խապտ գոյութիւն չունի ազգային-հասարակական բէալ յարաբերութիւնների վերլուծութիւն, որոնց ծոցում միայն պայմանաւորվել են յիշեալ թերթերի գոյութիւնն ու ուղղութիւնը։ Ոչ թէ հասարակական կոլլեկտիվի, այլ հասարակական անհատի էութիւնից է բղխեցնում մեր ընդդիմախօսը քաղաքական օրգանների ֆիզիօնոմիան։

Իջեցնենք օդից մեր քննելիք օբիեկտները, մտեցնենք նրանց իրականութեան ու այդպէս հանանք նրանց ուղղութիւնը։

Որպէսզի զերծ լինենք սկզբունքային շեղումներից, վեցնենք «Русск. Вѣд.» որպէս տիպական ներկայացուցիչ ռուս իշխող իրականութեան լիբերալիզմի, իսկ «Մշակը» որպէս մասը ազգերի ճնշված իրականութիւնների միջին լիբերալ ուղղութեան ներկայացուցիչ։

«Русск. Вѣд.» իր քաղաքական ֆիզիօնոմիայով կաղետական օրգան է, ոչ աւել և ոչ պակաս։ եթէ ուզում էք, նանոյնիսկ կաղետիզմի բաւական չափաւոր և աղօտ թեփն է պատկանում։ Ցիշեցէք ազատագրական շարժման շրջանը. որքան դժգոհեցել, տակացել էր նա իր քաղաքական մտքերի մէջ, դժգոհեցնել նոյն իսկ «Рѣчь» և «Страна» կադետական թերթերի հանդէպ։ Իր գաղափարային մակարդակով «Русск. Вѣд.» այլ բան չէ, բայց եթէ ռուս մտաւոր արիստոկրատիայի կամ այսպէս կոչված պրոֆէսորական լիբերալիզմի օրգանը և որպէս այդպիսին նա իր ծանրախոհութեամբ մօտենում է գերմանական «Vossische Zeitung» թերթին, իսկ գիտական ճոխ բովանդակութեամբ «Frankfurter Zeitung»-ին։

Թւում է, ըստ երևոյթին, որ իրաքանչիւր վէճ «Русск. Вѣд.»-ի և «Մշակի» ուղղութեան շուրջը միանգամայն անիմաստ է, երբ մի անգամ ընդմիշտ յայտնի է, որ նրանք համառուսական կադետիզմի տարբեր ազգային իրականութիւնների ներկայացուցիչ օրգաններն են հանդիսանում։ Սակայն երբ նիւանսների հարց են բարձրացնում և ապացոյցի փորձեր են անում, ցոյց տալու որ հայ կադետական օրգանը աւելի աջ է կանգնած, քան ռուսականը, մենք գալիս ենք ճիշդ հակառակը ապացուցելու։

Եթէ ռուս կադետական կուսակցութիւնը բարձր չէ կանգնած դասակարգերից—ինչպէս մի ժամանակ (ազատագրութեան օրերին) Պետեր Սարուպէն ծայրայեղ միամտութիւն ունէր հաւատացնել Ջանալու—այլ կազմում է ռուս լիբերալ քաղաքացիական տարրերի (կարդա՝ լիբերալ բուրժուազիայի) շահերի ներկայացուցիչը ապա կասկած չը կայ, որ իրաքանչիւր կադետական թերթ, ներկայ դէպքում օրինակ «Русск. Вѣд.», այլ բան չէ, բայց եթէ ռուս առաջադէմ ու լիբերալ բուրժուազիայի շահերի պաշտպան և ձգտումների արտայայտիչ օրգանը։

Սոյն բնորոշումը, ինչ ասել կուզէ, համազօր և համարժէք է բովանդակ կադետիզմի միւս բոլոր ազգային ստորաբաժանումների համար։ Հայ իրականութեան կադետական «Մշակը», վրաց, թուրք, լեհ և այլ մանր ու ճնշված իրականութիւնների կադետական օրգանները նոյնպէս արտայայտիչներ են առհասարակ իրականութիւնների առաջադէմ և լիբերալ քաղաքացիութեան (բուրժուազիայի) շահերի և ձգտումների։

Այժմ մի կարևոր հարց է ծագում. կարող է արդեօք քաղաքականօրէն և կուլտուրապէս իշխող ազգի (տիրապետող ազգային դինաստիայի) բուրժուազիան համապետական և համաքաղաքացիական հարցերում աւելի լիբերալ, այսինքն աւելի ձախակողմեան լինել, քան մանր ու ճնշված, շատ կէտերում իրաւազուրկ ազգերի բուրժուազիան։

Ամենևին։ Ճիշդ է միայն դրա տրամադիրքն հակառակը։

Որքան լայն ռամկավարական հիմքերի վրա է կառուցվում մի պետութեան սահմանադրութիւնը, որքան ընդարձակ և անխիտը կիրառվում են քաղաքացիական իրաւունքների և ազատութիւնների սկզբունքները, այնքան աւելի ցանկալի և աւելի են շահվում մանր ու ճնշված ազգերը ընդհանրապէս, և նրանց տիրող (բուրժուական) դասակարգերը մասնաւորապէս։ Եւ ընդհակառակը այնքան ձեռնտու չէ մի այդպիսի համապետական և համաքաղաքացիական վիճակ իշխող ազգի բուրժուազիայի համար, որը ամբողջ ոգով կը ցանկանար՝ ամբողջակից իշխել համապետական կեանքում, չունենալ խանգարիչներ ստորադաս ազգային իրականութիւնների մէջ՝ թէ գործնական կեանքի արտայայտումների պրօցէսում և թէ հասկանական պարզմենտի կուռ արենայում։

Այս կէտում ես նախազգում ենք «Հորիզոնի» անհանդստութիւնը, որովհետև նրա առաջ նոր դիալեկտիկական կնճիռ է բացվում։ Մարդկանց ատելութիւնը դէպի իրանց հակառակորդ օրգանը այն ատիճան է խլացրել նրանց գիտակցութիւնը, որ աւելի են տալիս սոցիալական և քաղաքական հարցերի վերաբերեալ տարբերական ճշմարտութիւններ կրկնել այստեղ։

«Հորիզոնին» մնում է միայն մի բան. կամ անվերապահ ընդունել մեր բացատրութիւնները, այսինքն այն, որ ռուս իշխող ազգի լիբերալ բուրժուազիան և նրա շահերի արտայայտիչ լիբերալ «Русск. Вѣд.» համապետական և համաքաղաքացիական հարցերում աւելի աջակողմեան են, քան հայ և թուածս միւս մանր ու ճնշված ազգերի լիբերալ բուրժուազիան՝ իր լիբերալ օրգաններով (ուրեմն «Մշակ» և այլն), կամ թէ չէ՝ ապացուցանել ճիշդ հակառակը։

Ամենայն ապահովութեամբ կարող եմ ասել, որ նա թոյլ չի տայ իրան ապացոյցների դուռ բաղխել, լաւ զգալով փորձի վտանգաւոր լինելը։ Որովհետև այդպիսի մի դէպքում նրա առաջ կը կուտակվեն մի շարք նման հրամայական հարցեր՝ իրանց բաւարար լուծումը պահանջելու համար։ «Հորիզոնից» կը պահանջեն, որ նա ցոյց տայ, որ Աւստրիայում տիրող գերման ազգի լիբերալ բուրժուազիան՝ իր լիբերալ օրգաններով, աւելի ձախակողմեան է՝ համապետական և համաքաղաքացիական հարցերում, քան չեխականը, լեհականը, սլովականը և այլն, ապա նոյն յարաբերութիւնը Գերմանիայում՝ գերմանականի և լեհականի, Անգլիայում՝ անգլիականի և իրլանդականի վերաբերմամբ։

«Հորիզոնը» առ հասարակ շատ է միամիտ իր ներքոգրականի մէջ դէպի «Рус. Вѣд.»-ի անցեալը։ Մեզ ամենևին չէ հմայում միահեծան Ռուսիայի պայմաններում ծնունդ առած և ապրած մի ռուս լիբերալ օրգանի գաղափարականութիւնը։ Որքան քաղաքական պայմանները բարեփոխվեն, որքան լիբերալիզմի հիմնական սկզբունքները իրականանան, այնքան պիտի չափաւորվեն և ցած իջնեն ռուս լիբերալ թերթերը իրանց երբեմնի արմատականութեան բարձրութիւնից, մանաւանդ սոցիալական և ազգային հարցերում։ Այժմեան՝ այսպէս ասած «կիսատահմանադրական» Ռուսատանի լիբերալիզմն անգամ զգալապէս աջ է թեքվել «նախատահմանադրականի» նկատմամբ։

Դեռ երէկ «Հորիզոնը» դառն շեշտերով դանդատվում էր, որ ռուս «առաջաւոր ինտելիգենցիայի» ներկայացուցիչներից մէկը՝ Ստարցեվ ժխտում է հայկական կուլտուրայի գոյութեան իմաստը և կենսունակութիւն արժէքը «Баку» թերթում։ Թող հաւատացած լինի «Հորիզոնը», որ Ստարցեվը*) եզակի չէ իր այդ դիրքով ազգային հարցում, այլ որ ռուս բուրժուազիայի առաջաւոր ինտելիգենցիան, դրա մէջ առած հէնց իր զովարանած «Рус. Вѣд.»-ի բովով անցածները, ըստ մեծի մասին՝ ուրիշ կերպ չեն մտածում, միայն այն տարբերութեամբ, որ նրանք այդքան շեշտակի չեն արտայայտում իրանց պանռուսական տենդենցները։

Եթէ ռուսական բուրժուազիայի լիբերալ ինտելիգենցիան՝ իր օրգաններով, երբեմն-երբեմն սիրալիր կօկետութիւններ և ցաւազգաց համակրանք է արտայայտում դէպի պետութեան ճնշված ազգութիւնները, ապա այդ մեծ մասամբ այն պատճառով, որովհետև բիւրօկրատական զնդանը ծանր կապարի նման ճնշում է նաև նրանց, ուստի որքան շատ լինի բողոքողների թիւը, որքան ուժեղ լինի օպոզիցիան, այնքան ձեռնտու է դա ամենից առաջ հէնց իր ռուս բուրժուազիայի համար։

Վաղը, քաղաքացիական ազատ Ռուսատանում, պարլամենտական կուլ լայնաբաձակ ասպարէզում, այլ առանձին է ցոյց տալու ռուս բուրժուազիան իր կադետական լիբերալիզմով՝ հանդէպ պետութեան մանր ազգութիւնների։ Իսկ Ստարցեվների մտաձելակերպը դառնալու է ռուս կպմակերպված բուրժուազիայի ծրագրային քաղաքականութեան հիմքը՝ ազգային պրօբլեմների լուծման դէպքերում։

Ահա ինչու ես վճռականօրէն յայտարարել էի, որ իշխող ազգի իրականութեան լիբերալ օրգանները չեն կարող՝ համապետական և համաքաղաքացիական հարցերում այնքան ձախակողմեան լինել, որքան ճնշված ազգերի իրականութիւնների լիբերալ թերթերը։ «Рус. Вѣд.» և «Մշակ» թերթերը ծառայեցին մեզ համար միայն իբրև սկզբունքային երևոյթի լուսաբանութեան կոնկրետ օրինակներ։

Այժմ անցնում եմ «Կովկասի Լրաբերի» պ. Կարապետի վերջին յօդուածին։

B. Intimus

ՀԻՆԳ ՄԱՏՆԻՒ

(Ֆանտազիա)

(Դ. Սունդուկեանցի քաղցր յիշատակին)

Երկու տարի սրամէն առաջ, էսչախը, եկի գարունը նուր էր բացվում ու ծառերը ծածկվում էին սիպտակ ծաղկներով, միզմէն հիրացաւ էն աշխարքը, վուրդի համաշա ծաղկած է, էս քաղդի վուրթի Սունդուկնց Գաբրիէլը։ Էլ ինչ ասիլ կուզէ, վուր շատ դարդլամիշ էլանք, շատ էլ նիղացանք, ամա ինչ անիս, Աստուծու գարսոդութէնի դէմ մարթը անզօր է։ Է՛հ, մախլաս. չէ՞ վուր ամենքս էլ գնալու ինք. ամա գնալ էլ կայ, գնալ էլ... Երնէկ նրան, ով գնալով թողնում է իր բարի գուրձը, իր բարի անումը իր քաղդումը, իր խալխի համա։ Քազդի վուրթի էր մեր Գաբրիէլը, հին մօքալաքէ ու էս քաղաքը իրա խալխով էնէնց էր սիրում, վունցոր իր մօր կաթը։ Չէ՞ վուր սիրած մօր քաղցր կաթը աթամօրթին չէ մոռանում վունց ուրախութէնի, վունց էլ տըխրութէնի վուխտը, էնէնց էլ Գաբրիէլը ինչ կլի իր վիրչի շունչը մահն չը գցից իր սիրած քաղաքը, նրա քաղցր լիզուն, քաղկի սիրուն ու գոզալ աղջկան, մտէն չը գցից աղա ու ռանչպար ազամարթունց։ Գաբրիէլը իր բաց աչքով, բարի հոգով ու քաղցր սրտով տեսաւ մարթկերանց անհաւասարութիւնը, միզին ու վարձքը։ Մտիկ էր տալի մարթկերանց ատելութէնին ու չար նախանձին, ագահութէնին, մինձին ու պտակին, տեսնում էր խալխի չարն ու բարին, էն խալխինը՝ վուրդանց ինքն էր բահամ էկիլ։ Մդկտաց ու մինքն է բի էս կորչելու—ասնչվող մարթկերանցը, էս հալվող ու մաշվող գոզալ աղջկերանցը, ուզիցաւ մէ բանով օգկի, վուր էգերա մնացածներու ճամփէն լուսաւորէ ու հէնց էտու համա ձեռին վիկալաւ օխնած զալամը ու մէմէկ-մէմէկ գրի անցկացրուց միր օջախի չարն ու բարին, միր խալխի նիստ ու կացը. ռանչ-ռանչ գուռս բերից մեր աղջկերանցն ու տղերանց խասիաթը, վարք ու բարքը, մէ խօսքով ամէն բանն՝ ինչ վուր կայ քաղքի խալխի մէջ ու իր օխնած զալմի շնուրքով շինից անգլին ու թանգագին հինգ մատնիք ու խալխին էթող՝ էս կանանչ զուրմուխտը, բրիլիանտներով պատած «Պէպօն», էն կարմիր եաղուրթը՝ «Քանդած օջախը», էս էլ մավի մինձ փիրուզը՝ «Էլի մէկ զոհը», էն էլ ցերեկով կարմիր, գիշերը կանանչ խաղցող ակը՝ «Խաթարալէն» ու վերջն էլ կապուտ սափիրը՝ «Ամուսիններ ու Սէր ու Ազատութիւն» ու ուրիշ շատ մանր բանիր. մէ խօսքով, հայ մարթու հինգ մատի վրա էթող յիշատակ հինգ թանգագին մատնիք, վուրը տանում է մարթու խիլքի պէծը, ուրախացնում է սիրտն ու բաց է անում ուշք ու միտքը։

Աբա թամաշա արէք էս մինձ քարին մինձ մատի վրա, մէ տեսէք էս իշվիսթ կանանչ զուրմուխտը՝ «Պէպօ» անունով. մէ կուռը մէջը դուս էս բերած, դուն իս իմ պարուն, զրնած, ազնիւ ու իր քրանքով ապրող Օրթաճալի Պէպօն իր օջախով, իր բարեկիմերով. կուղքին կանգնած հալ ու մաղելած Շուշանը, նամուսի աղքատ կէլէլը, դարդիմանդ Կակուլին ու սրտացաւ Գիքօն. մէկէլ կուռը՝ Սօլօլակի անսիրտ, քար կրարած, ուրիշի փուղով հարստացած Աբութինը իր զալում՝ իր զլպլտած ու քրքրվող կնգայ՝ Էվեմիի հետ. վա՛հ, ինչ թահարթահար, ինչ բաբաթ-բաբաթ ռանգով ին նիշած. մարթու խիլքի ծէրը գնում է. օխնվի քու նիշողը։ Հիմի տեսէք մէկէլ մատը, վրէն թանգագին կարմիր եաղուրթը, մէ քունջն էլ կոտրած, վունցոր «Քանդած օջախը». կոտրած քունջումը կանգնած է էս աշխարքումն բէխաբար, բարի Գուլաբինց Օսէփը, կուղքին՝ սրան ումիկ տուող Խաչոն, տանջող սև մաշող Սալոմէն ու իր էրաքներով ապրող Նատոն. էս իեաղութ մէկէլ քունջումը ցից է էլի ուրիշի փուղով հարստացած, Թալանչի, բէչալ Լիպարիտնց Փասոն, իր դէմքով ու սրտով էլ բէչինս կնգայ՝ Ֆալիի հետ. էս էրկու քունջը մէկմէկու չէն սաղ գալի, ամա կէնքն էլ խօ էսէնց է...

Աբա հիմի թամաշա արէք միջի մատին, տեսէք էս մինձ փիրուզը մարքրիանցով. փիրուզը ճղքած է—սա աղջկայ սիրան է ու իր կրակը։ Հօրէս տանջվող Անանին ու ազնիւ Միքայէլը ու սրանց տանջող զուլում Սալոմէն, փալա կրարած Սուրաթովը ու ամէն բան տակն ու վրա անող Փարսիզը. մէկէլ կուռը՝ Ջրի էրէսին լող տուող զամշի նման, զլպլտած, քամի քշող Բրիլիանտովկնց Վանոն ու իր քուրը, բարուլի պէս թեթիւ Նատոն ու սրանցմէն տանջած Ստեփան Բրիլիանտովը։ Էս շէնքսի բան քիչ կու տեսնէք...

Հիմի տեսէք անանուն մատը ու վրէն նստած՝ ցերեկով կարմիր, գիրը կանանչ խաղցող ակը, վուրի անում տալը շատ դժար է, վուր չասիմ «Խաթարալա է»։ Ա՛յ, օյինբազ Խամփերին ու լօբէտպաս Իսային, կուղքին էլ զոզալ Նատալիէն. մէջ տիղը դզլտած սրտով Մարքրիտը, տանջվող Մասիսեանցը ու սրա մէջ՝ Քէթեւանը. մէկէլ կուռը գազան կարած, զալթաբանդ Զամբախինց Կարապետը, իր սարքած արլաբուդով, վուրի մէջը պիտի ինգնի Մասիսեանցը ու անվերջ բզզայ մինչ արնաքամ կուլի...

Ի՞նչ ճրէլ սուտրա, քանի ռանգ-ռանգ թիլիր պիտի սրանց գուրձելու համա, տեսնելիս արմնում իս, թէ ինչ հունարով մատն է գուրձի...

Հիմի տեսէք վերջի մատը, վրէն թանգագին մավի սափիրը. վրէն նշված է տանջվող կինը՝ Մարգարիտը, հեռու կանգնած է իր սիրած հարը՝ Արտաշէսը. մէջ տեղն է ցցած փչացած, անանուս մարթը՝ Արկադին... այ քիզ թամամ օջախի դժուխք, համով ու հուտով «Ամուսնութիւն», թէգուլ «Սէր ու Ազատութիւն»։

Հինգ թանգագին մատնիք հինգ մատի վրա՝ ուռքրում են ձեռը։ Էս մատնիքներս մէն վուրը կորցնիք, վուրը կոտրիք, վուր սրտանց չը միկտաք ու դարդլամիշ չէիք...

Սրանցը եսի մատիկ իք տալի, սիրտներուդ բաց է ըլում, ուրախանում իք ու օխնում իք էն խուղը, վուրտանց դրանք բահամ ին էկիլ, ու հմպարտ-հմպարտ ուրիշին էլ շանց իք տալի, պարծենում իք։ Բարաքալլա կօսէք՝ ով էս թահար քար ու մատնիք էլի կու շինէ, թէ թհարը չէ՝ նմանը մայինց... խընդրինք Սաիդծողին, վուր Գաբրիէլի ցանած սերմը ծլի, ծաղկի, փառթամանայ։

Ցանողի հոգին Լուսաւուրիչը լուսաւորէ, ձիր սիրուն մատներիմէն էտ քահր ու բահրն անպակաս անէ, վուր ձիրմէն ամէն մէկը էտ մատնիքները իր վուրթու համա յիշատակ պահէ։

Գէդէոն Միրաղանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԻՖԼԻՍ

◆ Կոմսուհի Ե. Ա. Վորոնցով-Դաշկովայի նախագահութեամբ Թիֆլիսում կազմակերպվում է մի կոմիտէ՝ Կուբանի շրջանի ուրագանից վնասված բնակչութեան օգտին նուիրաբերութիւններ հաւաքելու համար։ Կոմիտէի մէջ են մտնում կառավարական և հասարակական հիմնարկութիւնների ներկայացուցիչները։

◆ Այսօր բացվում է Գեղարուեստը Խրախուսող Կովկասեան Ընկերութեան պատկերահանդէսը Մելիք-Ազարեանի նոր կառուցված շինութեան մէջ, ուր երկու ահագին դահլիճներ յատկապէս պատրաստված են գեղարուեստական ցուցահանդէսների համար։ Մասնակցում են Բաշինջաղեան, Զախարով, Սիդարենկո, Զանկովսկի, Շիլերլինգ և ուրիշ շատ արուեստագէտներ, որոնք ի ցոյց են դրել բազմաթիւ գեղեցիկ ու հոտաքրքրական երկեր։ Ցուցահանդէսում կան նաև քանդակագործական և ճարտարապետական բաժիններ։

◆ Այսօր, երեկոյեան ժամը 8-ին, երաժշտական դպրոցի դահլիճում Գ. Գ. Կոնիեվը կը կարդայ մի դասախօսութիւն ռուսերէն լեզուով՝ «Радій и его свойства» թեմայով։

◆ Կայսերական Կովկասեան Բժշկական Ընկ. շէնքում, այսօր, ամսոյ 16-ին, տիկին Յարութիւնեան, առաւօտեան ժամը 10—11-ը, հայերէն լեզուով երեխաների համար մի կարճքիչ մենք համամիտ չենք և առանձին մեր կարծիքը կը յայտնենք։ Խմբ.

*) Գ. Ստարցեվի և ռուս կադետների մասին յայտնած այս կարծիքին մենք համամիտ չենք և առանձին մեր կարծիքը կը յայտնենք։ Խմբ.

կը կարդայ «Աբքայադուստր Իզոլդա» գրքուածքը։ Տիկին Լաշքարաշվիլի ժ. 11—12-ը, վրացերէն լեզուով, երեխաների համար կը կարդայ «Գիւղացիների աղատութիւնը»։ Իսկ մեծերի համար, նոյն օրը երեկոյեան 6—7-ը, բժ. Բ. Աղասարեան հայերէն լեզուով կը կարդայ երեխաների մահացութեան մասին։ Մուտքը ձրի է։

✦ Տիգրան Նազարեան իր մօր մահվան առիթով պակի փոխարէն նուիրել է 1) 50 ր. Շուշու Ղազանչեցոց եկեղեցու ծխական դպրոցին, 2) 50 ր. Կ. Հ. Բ. Ընկ. Շուշու ճիւղին, և այս 100 ր. փոխադրել է Զաւէն վարդապետին, 3) 50 ր. «Մեղու» ընկերութեան և 4) 50 ր. Զգրաշէնի ծխական դպրոցին։ Տ. Նազարեան իր մօր մահվան առիթով ստանում է ցաւակցական հեռագիրներ զանազան տեղերից։ Այսօր, թաղման օրը, Շուշում կատարվելու է հոգեհանդիսաւ։

✦ Սատցանք կարապետ եպիսկոպոսի հրատարակած «Ինիք հաւատոյ ընդհանուր սուրբ եկեղեցւոյ յուղղափառ և ս. հոգեկիր հարցն մերոց դաւանութեանցն յաւուրս Կոմիտաս կաթողիկոսի համահաւաքեալ» գիրքը, 436 մեծադիր էջեր, տպված էջմիածնի տպարանում, Յովհաննէս Շապաշնիկեանի ծախքով։ Գինն է 4 ռուբլի։ Անշուշտ այս հրատարակութիւնը գիտական նշանակութիւն ունի և շնորհիւ Կարապետ եպիսկոպոսի, որ գտել է ձեռագիրը Դարաշամբի ս. Սահակաս Նախավկայի վանքում, հայկական և ընդհանուր եկեղեցական մատենագրութիւնը հարստանալու է մի նոր գանձով։

✦ Մարտի 17-ին՝ Արտիստական Ընկ. դահլիճում կը կայանայ ֆուտուրիստ Ն. Կուլբինի դասախօսութիւնը ֆուտուրիզմի մասին։

✦ Երրորդ գիմնազիայի աշակերտ Սուրզէն Տէր-Աբրահամեան, 14 տարեկան, ամսխս 13-ին, գիմնազիայից դուրս գալով ժ. 3½-ին անհետանում է։ Որոնելու համար յայտնված է ոստիկանութեան։

Վրիպակ.—«Մշակի» երէկվայ համարի (№ 57) Ռուսաստանի լուրերի բաժնում վերջին լուրի մէջ ասված է, թէ Բեսարաբիայի նահանգապետը կարգադրել է Պետ. Դումայի որոշումը դադարեցնել՝ Պուրիշկեվիչի պատկերը Ակկերմանի դումայից հանելու մասին։ Այդ որոշումը ոչ թէ Պետ. Դուման է կայացրել, այլ հէնց Ակկերմանի քաղ. դուման։

— ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ —

✦ Նիժնի-Նովգորոդից հեռագրում են, որ մարտի 1-ին խաղարկութեան տոմսերից 200,000 ռուբլին շահեց միլիոնատէր Բուկավիշնիկովի թոռած տոմսերից մէնը։

✦ Սիմֆէրօպոլում բանտարների մէջ կատարվեցին խուզարկութիւններ։ Ի միջի այլոց ձերբակալված է 3-րդ Պետ. Դումայի անդամ Կուզնեցովը։

✦ Ապրիլին ներքին գործերի մինիստր Մակլակովը ճանապարհորդութիւն է կատարելու գաւառներում տեղական իշխանութեանց գործունէութեան հետ ծանօթանալու համար։

✦ Պետերբուրգում խուզարկութիւններ են կատարվում բանտարական թերթերի խմբագրատներում։

✦ Կադէտները օրինագիծ ներկայացրին Պետ. Դումային, առաջարկելով վերացնել հրէաների և մահմեդականների համար սահմանված ճնշիչ միջոցները փոստաբան դառնալու ժամանակ։

✦ Արդարադատութեան մինիստրութիւնը ներկայացրեց մինիստրների խորհրդին մի նախագիծ, որ սահմանում է քրէական պատասխանատուութիւն այն բժիշկների համար, որոնք կը տան կեղծ վկայականներ առողջութեան դրութեան ու մահվան, սրա պատճառների, ինչպէս և ծաղկի պատուաստման մասին։ Պատիժը որոշվում է երբեմն բանտարկութիւն 2—8 ամսով։

✦ Պետերբուրգում նեարդաբանական ինստիտուտի իրաւաբանական ֆակուլտէտի մէջ պրոֆ. Ժուկովի նախագահութեամբ կայացաւ գրական դատ Արցիբաշեվի «Խանդ» պիէսի հերոսների դէմ։ Դատարանը մեղաւոր ճանաչեց պիէսի հերոսին՝ յետին պատճառներով սպանութիւն կատարելու մէջ և դատապարտեց նրան 4 տարով տաժանակիր աշխատանքների։ Դատարանական նիստին ներկայ էին աւելի քան 1000 հոգի։

✦ Պ. Միլիւկովը այսօր Մոսկվայի առևտրական ակումբի շինութեան մէջ կարդալու է հրապարակային դասախօսութիւն «Հայերը Թիւրքիայում և եւրոպական մեծ պետութիւնների քաղաքականութիւնը» թեմայով։

✦ Մինիստրների խորհրդի նախագահ Գոռեմիկին Զմերային պալատում յատկացված է այն բնակարանը, ուր ապրում էր հանգուցեալ Պ. Ստոլիպինը։

ՄԱՄՈՒԼ

Ուրախութեամբ պէտք է արձանագրենք, որ Եւրոպայի այն պետութիւնների մէջ, ուր մի ժամանակ հայկական զօրեղ գաղութներ են եղել, բայց այդ գաղութները, չը դիմանալով երկրի հզօր կուլտուրային, սկսել էին ձուլվել տեղական տարրի հետ և մոռանալ իրանց ազգութիւնն ու ծագումը, այսօր նրանց մնացորդ սերունդները սկսել են ազգային արթնացման նշաններ ցոյց տալ։

Այդպիսի արթնացման նշան ենք համարում այն հանգամանքը, որ Ռումինիայի Բուխարէստ քաղաքում այս տարվանից ըստ կսել է հրատարակվել ռումաներէն-հայերէն մի շաբաթաթերթ «Ecoul Armenia»—«Արձագանք Հայաստանի»։

Շաբաթաթերթը իր № 14-ի մէջ խօսելով այն մասին, որ Ռումինիայի հայութիւնը սկսել էր ուրանալ և անհետանալ իր ծագումը, ասելով թէ «մենք հայ կրօնքով ռումէններ ենք», բայց վերջերս երբ, շնորհիւ մի քանի եռանդուն անձանց, ազգային զգացումները սկսել են զարթնել, նա կցում է.

Անակնկալներ սպասելու չափ միամիտ չենք, և ոչ ալ կը հաւատանք թէ 600 տարիներէ ի վեր իր հայրենիքէն, մայրենի լեզուէն ու սովորութիւններէն զրկուած հայութիւնը կրնայ մէկ օրէն միւսը յեղաշրջվիլ ու դուրս գալ առնականօրէն յայտարարելու յոյներուն, սերբերուն, բուլգարներուն և ռուսներուն նման թէ՝ հայեր ենք եւ Ռումանիոյ ազնիւ քաղաքացիներ միանգամայն։

Ռումանիոյ գրեթէ բոլոր հայաքաղաքներուն մէջ անօրինակ շարժում մը կայ. բոլորն ալ կաշխատին նոր ընկերութիւն մը, նոր ձեռնարկ մը, նոր կազմ մը ըստեղծել և բարձրացնել հայ ցեղին արժանապատուութիւնը օտարներուն առջև։

*

Նոյն շաբաթաթերթը նոյն համարում, խօսելով Դաշնակցութիւն կուսակցութեան մասին, թելով նրա նախկին փառաւոր գործունէութիւնը յօդուտ ազգի, որոնում է պատճառը, թէ ինչու այժմ Ռումինիայի 5000 հայութեան մէջ այլևս չը կան համակրողներ այդ կուսակցութեան, և պատասխանում է. «Պատուական և խանդաւոծքով յեղափոխական հայերը քաշուած են հրապարակէն, տեսնելով թէ իրենց պաշտած, քարոզած և ուժեղացնել ձգտած Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը մնացած է տղեկներու, մակաբոյծ իմաստակութիւններու ձեռքը, թուլում ըաջի պետի մը ղեկավարութեան տակ»։

Երևակայում ենք՝ որպիսի՞ մականունեռով մեզ կը կնքէին դաշնակցական թերթերը, եթէ այս խօսքերը բղխէին մեզանից, այլ ոչ թէ Դաշնակցութեան համակիր մի թերթից։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԶՐՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ԴԷՄ

«Մշակի» ընթերցողները գիտեն, որ երբ «բանաստեղծ» Յ. Թումանեանը տպեց «Հոբիկոն» թերթի մէջ մի սուր զրպարտութիւն իմ և 34 տարի առաջ վախճանված հօրս դէմ, ես առաջարկեցի զրպարտիչին ներողութիւն խնդրել, կամ հաստատել դատարանի առաջ, խոստանալով սկսել դատ նրա դէմ ոչ թէ դիֆֆամացիայի օրէնքի հիման վրա, ինչպէս սովոր են անել հորիզոնականները, այլ դատ զրպարտութեան օրէնքի հիման վրա, որպէսզի նա, զրպարտիչը, ամեն միջոց ունենայ ապացուցել իր ասածները։ Երէկ, ամսխ 15-ին, առաւօտեան ժամը 12-ին դատաստանական քննիչը, օրէնքս յանձնված է պրոկուրորի կողմից գործի քննութիւնը, նշանակել էր քննութիւն։ Որոշում ժամին ես և եղբայրս՝ Արշակը ներկայացանք. յայտնվեց, որ Յովհ. Թումանեանը չէ եկել։ Քննիչը խնդրեց գալ ժամը 2-ին, որպէսզի կարելի լինի բերել տալ և Յովհ. Թումանեանին։ Ժամը 2-ին նորից գնացինք. ոստիկանութիւնը Յովհ. Թումանեանին ուղարկած կոչնագրի վրա մակագրել էր, ինչպէս յայտնեց քննիչը, թէ Յ. Թումանեանը բացակայ է Թիֆլիս քաղաքից և 4 օրից ի վեր մեկնել է։ Քննիչը յետաձգեց գործը մի քանի օրով։ Եւ սակայն երէկ, մեր խմբագրութեան աշխատակիցներից մէկը, ինչպէս և նախորդ օրը մեր մի ուրիշ աշխատակիցը—կէսօրից առաջ անձամբ տեսել էր Յ. Թումանեանին փողոցում...։

Իմ կարծիքով, բանաստեղծի համար պատուաբեր չէ այդպիսի մանեօվրներով խոյս տալ դատից և Թիֆլիսից բացակայած չը լինելով սխալեցնել ոստիկանութեան...

Հ. Առաքելեան

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թիֆլիս, 15 մարտի

Հայուհեաց Որբանոցի Ընկերութեան վարչութիւնը խորին շնորհակալութիւն է յայտնում Ն. Զ. Նարիմանեանի ժառանգներին Որբանոցիս օգտին նուիրած 25 ր. և տիկ. Վարդապետեանին, իր ամուսնու յիշատակին նուիրած 26 ր. համար։

Վարչութիւն

Թիֆլիս, 15 մարտի

Զգրաշէնի ծխ. հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ ստացաւ պ. Տիգրան Նազարեանից 50 ր. իր հանգուցեալ մօր յիշատակին։

Նախագահ հոգաբարձութեան՝
Արշակ Ք. Մինասեան

Թիֆլիս, 15 մարտի

«Մեղու» աշխատանքի տան ընկ. վարչութիւնը ստանալով Տ. Նազարեանից ի յիշատակ իր հանգուցեալ մօր Զաքուէի Նազարեանի 50 ր. սրանով յայտնում է իր խորին շնորհակալութիւնը նուիրատուին։

Վարչութիւն

ԹԱՂԱՂԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՊԱՔ

Անգլիական «Բարեկամների քրիստոնէական ընկերութիւնը» („Society of Friends") 1914 թ. փետրվարի 6-ին Լօնդոնում կայացած իր ընդհանուր ժողովի մէջ կայացրել էր հետևեալ որոշումը, որ յանձնվել է անգլիական կառավարութեան, սպառազինութիւնների աւելացման մասին։

Խորին անձկութեամբ մենք հետևում ենք սպառազինութիւնների աճեցման, որ կատարվում է այսօր, և տնտեսական ու բարոյական այն ծանր կորուստներին, որոնց աղբիւրն այդ աճեցումներն են կազմում։

Տնտեսական կորուստները ամենքի աչքի առաջ են, այն է՝ կենսական մթերքի թանգանալը, անվստահութեան և նախանձի մի մթնոլորտի ստեղծումը, որ առաջ է բերում վէճեր և թշնամութիւններ, որոնք սպառնում են ամեն բոպէ մի ուժգին ընդհարմամբ բռնկվել։

Բարոյական վնասը, որ աւելի քիչ տեսանելի է, բայց որ ոչ նուազ իրական է, այն է, որ ամեն տեղ ոյժը արդարութիւնից բարձր է դրված և քրիստոնէական սկզբունքները շարունակ զոհվում են զուտ նիւթական նկատումների։

Մենք այն կարծիքի ենք, որ ժամը անցել է, երբ կարելի էր բաւականանալ՝ հրատարակելով միայն մի հասարակ բողոք, և որ հասել է ժամը՝ գործելու եռանդով։

Ուստի և մենք խնդրում ենք յարգանքով, բայց պնդմամբ, անգլիական կառավարութեանը՝ անյապաղ ձեռք առնել միջոցներ, վերջ դնելու համար ներկայ կացութեան։

Մենք նրանից խնդրում ենք, մանաւորապէս, մեծ պետութիւնների առաջ լուրջ ձեռնարկներ սկսել, եթէ ոչ սպառազինութիւնների ատելճանական կրճատման, գէթ աճեցումը կանգնելու նպատակով։

Մենք խնդրում ենք նոյնպէս, որ այդ խնդիրը դառնայ Հաագայի III կոնֆերենցիայի օրակարգի խնդիրներից մէկը։

Վերջապէս մենք խնդրում ենք նրանից չը սպասել բնաւ մի միջազգային համաձայնութեան, եղբայակցութեան՝ կրճատելու համար այն ծախքերը, որ մեր երկիրը անում է այժմ մեր պատերազմական ծովային գործի համար։ Մենք հաւատում ենք ամբողջէս, որ այդպիսի մի նախաձեռնութիւն կուսակցայ միւս կառավարութիւնների վրա վճռական ազդեցութիւն, և ինչ և լինեն այն բիսկերը, որոնց կարող է ենթարկվել մեր հայրենիքը այդպիսի մի ժեստի պատճառով, այնու ամենայնիւ նրանք աւելի նուազ կը լինեն համեմատելով տնտեսական, սոցիալական և բարոյական կարգի այն վտանգների հետ, որոնք բղխում են ներկայ կացութիւնից։

—

Շվէյցարիայի Աւետարանական Եկեղեցիների Համագումարը նորերս ուղղել է Եւրոպայի բոլոր քրիստոնէական եկեղեցիներին մի կոչ, որով հրաւիրում է նրանց մասնակցել պաշտօնական ներկայացուցիչներով Եւրոպայի եկեղեցիների կոնդէսին, որի գումարումը ծրագրված է այս 1914 թ. ամառը, Բերն քաղաքում։ Արդէն շատ եկեղեցիներ իրանց համաձայնութիւնը տուել են։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԸ ԲԱԼԿԱՆՆԵՐԻ ԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կ. Պոլսի թիւրքաց լրագիրները շատ յոռետես հայեացքով են նայում Բալկանեան թերակղզու գործերի վրա։

«Իկդամը» ասում է. «Բալկանները դեռ ևս կրիտիկական րոպէներ են ապրում. մեր առջև շատ դժուարութիւններ կարող են ելնել։ Ո՞ւր ենք մենք գնում՝ այդ ոչ ոք չը գիտէ, հետևաբար պէտք է պատրաստ լինել ամեն բանի»։

«Թասֆիրի-Էֆքեար» իր հերթին նկատում է. «Յունաստանը, Մակեդոնիան տիրելով, այժմ կատաղութեամբ յարձակվում է մուսուլմանների վրա։ Նա մեզ ցոյց է տալիս, թէ մենք ինչ պէտք է անենք մեր իրաւունքները պաշտպանելու համար։ Թիւրքիայի համար Յունաստանի միջոցները շատ լաւ դասեր կարող են լինել։

«Սաբրօկ» ասում է. «Պատրաստ պէտք է լինենք մեր իրաւունքները պաշտպանելու, որոնց ամեն կողմից վտանգ է սպառնում։ Շարունակենք մեր քաղաքականութիւնը, որ սկսել էինք Ապրիանուպոլսի գրաւումով»։

ՕՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

✦ Կլէմանսօն յայտնել է մամուլի ներկայացուցիչներին, որ իր ունեցած տեղեկութիւնների համաձայն՝ Վիլհէլմ կայսրի և Էմմանուէլ թագաւորի տեսակցութեան ժամանակ մշակվել է կարևոր համաձայնութիւն Միջերկրական ծովի վերաբերութեամբ։ Համաձայնութեան միտքը բղխում է Աւստրօ-Ունգարիայից։

✦ Վիէննայում ստացված տեղեկութիւնների համաձայն, Բաղդադի երկաթուղու կառուցման վրա աշխատող բանուորների դրութիւնը դառնում է անտանելի՝ մեծաքանակ քիւրդերի յարձակումների պատճառով։ Վերջին յարձակման ժամանակ վիրաւորվել են շատ գերմանացի բանուորներ։

✦ Սուֆրաժիստուհիները Լօնդոնում փչացրին Կլէվէդօնի հինաւուրց գերեզմանատան գերեզմանաքարերը։

✦ Բուխարէստում հրատարակվող «Ecoul Armeniei» թերթը հաղորդում է, որ նորերս ռումինական նորընտիր պարլամէնտի անդամներից 7 հոգի՝ ռումինահայեր են. իսկ ռումինական սենատի նախագահ է ընտրվել Բասիլի Միսիր, որ ռումինահայ յայտնի ընտանիքներից մէկի անդամն է։

✦ Ռուսաց դիպլոմատիայի հարցին՝ պարսկական կազակների զօրախմբի աւելացման և ժանդարմէրիայի գործունէութեան սահմանափակման առիթով՝ Թէհրանի կառավարութիւնը պատասխանեց մերժումով, պատճառաբանելով ներկայ դէպքում իր գործողութիւնները միջոցների պակասութեամբ և նրանով, որ յիշեալ զօրախումբը անօգուտ է և չէ ենթարկվում կառավարութեանը։ Բացի դրանից զօրամասը, կառավարութեան ասելով, չէ վայելում վստահութիւն իր ընակչութեան անցեալի պատճառով։

✦ Ֆրանսիական «Times»-ի ասելով, Դուրացցոյում տիրում է լիակատար անիշխանութիւն։ Մտադրութիւն կայ քաղաքը յայտարարել պատերազմական վիճակում։ Պրինց Վիդը կնոջ հետ պալատից չէ հեռանում։

✦ Գերմանական արդարադատութեան մինիստրութեան մամանաժողովը ներկայումս կեօլնում ձեռնարկել է քննելու ռուս ինժենէր Պոլիակովի ձերբակալութեան գործը։

✦ Աւստրիական լրագիրների ասելով, Վիլհէլմ և Ֆրանց-Յովսէփ կայսրերի տեսակցութեան ժամանակ քննվել է այն հարցը, թէ ինչպիսի դիրք պէտք է բռնել դէպի Ռուսաստանը։ Որոշումը պահվում է շատ գաղտնի։ Վիլհէլմ կայսրը տեսակցելու է նաև Ֆրանց-Ֆէրդինանդի հետ։ Հաղորդում են, որ միապետների երկրորդ տեսակցութիւնը կայանալու է սեպտեմբերին։

✦ Գերմանական ըէակցիոն մամուլը այժմ պահանջում է յայտարարել Ռուսաստանի դէմ մաքսային պատերազմ։

✦ Թէհրանից հեռագրում են, որ Պարսկաստանի մի քանի վայրերում ներկայումս անիշխանութիւն է։ Տեղի են ունենում զինված ընդհարումներ թափառական ցեղերի և կառավարական զօրախմբերի միջև։

✦ Չինաստանում ապստամբական շարժումը սաստկանում է։ Մի քանի զօրագնդեր երդվել են վրէժ լուծել Բեանշիկայից։ Կառավարութիւնը կարգադրել է ապստամբների վերաբերութեամբ գութ չունենալ։ Կանտոնի փողոցներում, օրինակ, ամեն մի կասկածելի անձն կառավարութեան կողմնակիցների կողմից գնդակահարվում է։

✦ Լօնդոնից հեռագրում են, որ Կենտէրբէրլի արքեպիսկոպոսի կարգադրութեամբ բոլոր եկեղեցիներում կարդացվում են յատուկ աղօթքներ ներկայ խռովեալ ժամանակի առիթով։

✦ Կ. Պոլսից հեռագրում են, որ նորից մարդիկ մեկնեցին Պարիզ ըստ երևոյթին երկրորդ անգամ Շէրիֆ-փաշայի կեանքի դէմ մահափորձ կատարելու համար։

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴԱ ԶԻՆ ԴԵՂԱՏՈՄՍՆ ԱՐԵՑ

Եթէ ինձ որևէ մէկն ասէր, որ այսպէս շուտ կարելի է ազատվել ստամոքսի կատարրից և կապութիւնից, ես չէի հաւատայ։ Քսան տարի շարունակ ես տանջվում էի կապութիւնից, գլխացաւից, սրտախառնութիւնից, թթուաձութիւնից և որովայնի ուռածութիւնից։ Շատ անգամ ստամոքսիս ցաւերը անտանելի էին։ Այդ բոլորից ես բժշկվեցի, շնորհիւ ձրի խորհրդի, որը ես գտայ լրագիրներից մէկում. «Վերցրէք մօտակայ դեղատունը կամ դեղապահեստում «Դ-ր Անտոն Մէյէրի Ստոմաքիգէնից» մի տուփիկ՝ 75 կոպէկանոց։ Ընդունէք ամեն երեկոյ 3-ական տաբլէտկա, մինչև որ ձեր մարսողութիւնը կը կանոնաւորվի»։

Իմ բժիշկն ասում է, որ այդ դեղը գործ է ածվում բոլոր յայտնի հիւանդանոցներում. նրա գլխաւոր առաւելութիւնը նրա մէջ է կայանում, որ նա միանգամայն անվնասակար է։ Գնդապետ Կ. Ա.

Իսկական Ստոմաքիգէնի իւրաքանչիւր արկղիկի վրա փակցված է հետևեալը. «Издѣліе Лабораторіи Доктора Антона Мейеръ, С.-Петербургъ, Екатерининскій каналъ, 29».

Եթէ անունը խեղաթիւրված է կամ լրիվ չէ գրված (Докторъ Антонъ Мейеръ), եթէ հասցէի մէջ թանչանը փոխված է, այդ դէպքում պէտք է գիտենալ, որ բացարձակ կեղծիք է կատարված։

6000 ՌՈՒԲ.

կանխիկ դրամով Դ-ր Անտոն Մէյէր կը բաժանէ Ստոմաքիգէնով օգտվողների միջև։ Իւրաքանչիւրը բաժին կը ստանայ։

Մանրամասնութիւնները և դրամը երբ տալու մասին կարելի է տեղեկանալ բոլոր դեղատներում և դեղավաճառ խանութներում։

(П. 33179)

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Ա. ՀԱԽՎԵՐԴԵԱՆ
Նախկին օրդինատոր Պետերբուրգի սիֆիլ.-վեներ. կլինիկայի։ Ընդունում է հիւանդներին յատկապէս միզասեռային, վեներ., սիֆիլիսային հիւանդութեան- առաւ. ժամը 10—11 և երեկ. ժ. 6—8. Սեմեոնովսկայա փող., № 18 (Զօրանոցների արքանի մօտ) առանձնապէս հիւանդների համար յատկացված բնակարանում։ Բժշկի բնակարան Սեմեոնովսկայա, № 16.
(չ.ու.կ.) 804. 100—66

ԲԺԻՇԿ
Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ
Մասնագէտ սիֆիլիս, (ներարկումն 606 և 914-ով) միզասեռական, վեներական և կաշու հիւանդութիւններին։ Էլեքտրաբուժութիւն։
Ընդունե- (12½—2 ժ. ցերեկվայ։
լութիւնը (5—7 ժ. երեկոյեան։
ամեն օր (Գանանց համար՝ 2—3 ժ. ցեր.։
Սօլոլակի, Բէբուտովսկայա, № 33 (անկիսն Պասկէվիչա փող.), տէլէֆոն 11—75.
(չ. կ) 785. 100—55

ԲԺԻՇԿ
Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՎԵԾ նոր բնակարան Սօլոլակում, Բէբուտովսկայա փող. № 38.
Ներքին և երեխաների հիւանդ., մանաւանդ ստամոքսային և աղիքային հիւանդ.։ Էլեքտրաբուժարան։ Ընդունելութիւնը առ. ժամը 10—11-ը և երեկ. ժամը 5—7-ը։
Տէլէֆոն № 388.
(ա. օ.) 112. 100—27

Թիֆլիսի Կենտրոնական Գրավաճառանոցում
վաճառվում են հետևեալ գրքերը.
ԻՇԽԱՆԵԱՆ. «Կովկասեան Ժողովուրդների ազգաբնակչական կազմը, պլոֆէսիոնալ խմբաւորումը և հասարակական շերտաւորումը», գ. 75 կ.
ԲՕԳԴԱՆՕՎ. «Մարդու և մեքենայի միջև», գ. 5 կ.
ԿԱՐՄԻՐ ՄԵԽԱԿՆԵՐ. Ժողվածու գ. 5 կ.
ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ. «Մրմունջներ» գ. 10 կ.
ՓԱՓԱԶԵԱՆ. «Լեռն Երկրորդ», գ. 15 կ.
ՐԱՖՖԻ «Տաճկահայք», գ. 50 կ.
ՖՕՆ-ՊՈՂԼԷՆ. «Գիւղացի Բիւրները», գ. 1 ր. 25 կ.
ՄՕՐԻԷՐ. «Հաջի-Բաբայի արկածները Պարսկաստանում», վէպ. գ. 2 ր.
Ստացված է մեծ քանակութեամբ նկարիչ Ֆէթվաճեանի ալբոմը Անիի աւերակների պատկերներով, գ. 1 ր. 20 կ.։
Օտար քաղաքներից դիմել՝ Въ Тифлисѣ, Центральная книжная торговля.
240. 1—1

Մի 8 տարեկան տղայի,
ցանկանում են տալ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ
հայ ինտելիգենտ ընտանիքում։ Ցանկալի է, որ այդ ընտանիքում լինի մէկ կամ երկու հասակակից երեխայ։ Պայմանների մասին դիմել՝ Ѳеодоровская ул. № 8, кв. Акопова.
246. 2—1

ՇՈՒՇՈՒՄ
Ընդունում եմ պատուէրներ
ՊԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ
Ֆելդէկօսի և այլ տեսակի
ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ
աղամարդկանց, կանանց և երեխաների համար.
Կանացի ամեն տեսակ ասեղնագործ
ԺԱԿԷՏՆԵՐ
Ընդունում եմ նաև հնամաշ գուլպանները նորոգելու պատուէրներ։
Դիմել՝ Шуша, Мирзоевскій пер. № 3. М. Оганесянцъ.
(օ.մ.) 227. 5—3

Լոյս տեսաւ
ԳՐԻԳՈՐ քահ. ԳՈՐԳԵԱՆՑԻ
ՅՕԳԵՐ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԻՆ
ա) «Կարկուտ» . . . . . գ. 5 կ.
բ) «Զատիկը բերաւ» . . . գ. 5 կ.
Դիմել Գանձակ, Գրիգոր Ք. Գորգեանցին։
(օ. մ.) 221. 5—3

Կ. Հ. Բ. Ընկ. Սղնախի ճիւղի
✦ ԿԱՐ ՈՒ ՁԵՒԻ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՄԱՐ ✦
հրաւիրում է
Մի հմուտ վարժուհի
Ռոճիկ ամսական 30 ռուբլի. տրվում է բնակարան, վառելիք, լուսաւոր. և ծառայ։ Ցանկացողները կարող են դիմել Тифлисъ, Мегнинскій третій тупикъ № 3, Մարիամ Տէր-Դաւթեանցին.
(օ.մ.) 226. 3—2

✦ ԾԱԽՎՈՒՄ ԵՆ ✦
ՏՆԵՐ
Նիկոլայեվսկայա, Զէրքէզովսկայա և Պեսկովսկայա փողոցների վրա, Դիդուբէում, Մետեխի զառիվայրի վրա մի խանութ, և մի ամարանոց կօջորում։ Տեղեկանալ Գոլովին. պր. «Օրիանա» հիւրանոցում, № 18, առ. ժամը 10—2-ը և երեկ. ժամը 4—6-ը։
222. 5—5

Հեռու կեղծ ամօրը

Ես օրհնաբանում եմ իմ ճակատագիրը, որը ինձ կարելիութիւն տուեց փորձել ինձ վրա «Բիօլա-Լասլէյի» օյժը։ Ընդամենը 3 շաբաթվայ ընթացքում ես համարեա նորից ծնունդ առայ, ախորժակս աւելացաւ, անքնութիւնս անհետացաւ, երազաբաութիւնը և գլխացաւերը միանգամայն վերջացան, ջղային սիստեմս ամրացաւ, սեռ. գործունէութիւնը կատարելապէս նորմալ դրութեան է։ Խստովանելով որ այդ բոլորի համար ես պարտական եմ միայն «Բիօլա-Լասլէյ» դեղին, խնդրում եմ ըստ կարելիութեան տպագրել այս նամակը՝ ստորև դնելով լրիւ կերպով իմ ստորագրութիւնը, օրպէս զի միւսները, դէն շպրտելով կեղծ ամօթը, օգտվեն այդ հրաշագործ դեղից։ Կիէվ, 19 սեպտ.։

Գ. Վ. Բաֆալովիչ

Եթէ Դուք հիւանդ էք ընդհանուր կամ սեռական թուլութեամբ, ունէք գլխացաւ, անքնութիւն, արևան պակասութիւն, տանջվում էք օճանիզմից ու նրա հետևանքներից, ունէք վախկոտութիւն, բոյլ յիշողութիւն, վեր երակ. հիւանդութ. հետևանքներ, եթէ Դուք ջղային էք, զրգռվող, յոգնած, խնդրեցէք դեղատանը մի տուփ «Բիօլա», սակայն իսկական «Բիօլա-Լասլէյ»։ Դուք այնպիսի փայլուն հետևանքներ կը ստանաք՝ ինչպէս Բաֆալովիչը։ Դա յայտնի դեղ է նէվրաստենիայի դէմ և միանգամայն անմոռանալի է։ Տեղեկութիւններ համար գրվել՝ С.-Петерб., отд. частн. почтов. ящ. № 371.

(ապ. 13) (П. 34082) 2—1

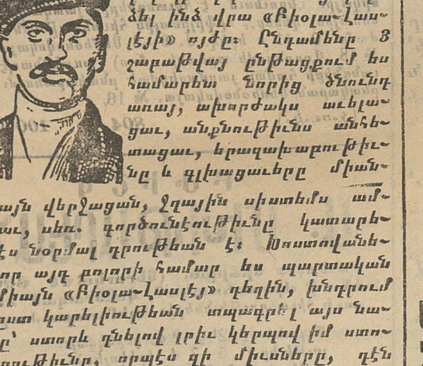

(Մ. 10837) 2—1

ՀԱՅՈՒՀԻ

Բարձրագոյն կրթութեամբ ցանկանում է ունենալ ֆրանսերէնից և հայերէնից դասեր հայ ընտանիքներում։ Պատրաստում է նոյնպէս դասեր հայ ընտանիքներում։ Պատրաստում է նոյնպէս աշակերտուհիներ հայկական դպրոցների համար։ Հարցնել՝ Абасъ-Абадскій пер. 10, учительницу.

(հ.) 230. 2—1

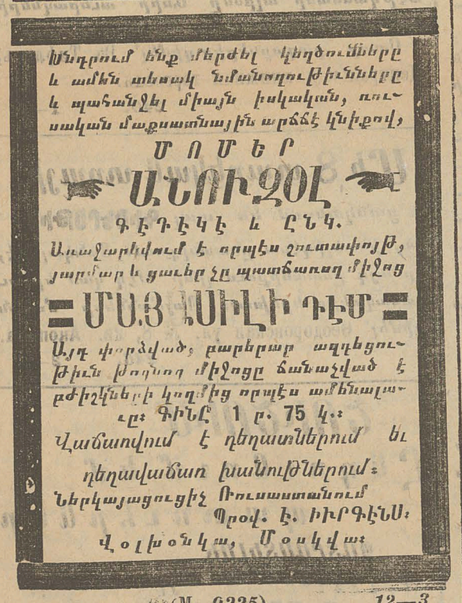

(M. 9225) 12—3

(В. 54178) 39—33

ՀՐԱՒԷՐ

Կիրակի, ամսոյս 16-ին, ս. պատարագից յետոյ, ժամը 12-ին, նշանակված է Զգրաշէնի ս. Աստուածածին եկեղեցում ծխական ընդհանուր ժողով։ Այս ժողովը երկրորդը լինելով՝ կը կայանայ, որքան որ ծխականներ ներկայ լինեն. ուստի հոգաբարձութիւնը խնդրում է ծխականներին գէթ այժմ շնորհ բերել այդ ժողովին։

Օրակարգի խնդիրներն են՝ 1) Եկեղեցու վերանորոգութիւն. 2) Դանձանակի վերացումն. 3) Վերաստուգիչ յանձնաժողովի 3 անդամի ընտրութիւն։ Հոգաբարձութիւն

234. 2—2

ՀՐԱՒԷՐ

Հոգևոր իշխանութեան կարգադրութեամբ՝ կիրակի, ամսոյս 16-ին, առաւօտեան ժամը 12-ին, ս. Մինաս եկեղեցում նշանակված է ծխականների երկրորդ և վերջին ժողով՝ նոյն եկեղեցու երկրորդ քահանայացուի նոր ընտրութիւն կատարելու. ուստի սրտանով հրաւիրում եմ յիշեալ եկեղեցու բոլոր չափահաս ծխականներին ներկայ լինելու ժողովին՝ ընտրութիւնը մասնակցելու։

Գործակալ՝ Ղևոնդ ք. Մամիկոնեան

233. 2—2

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Ա.Կ.Ց. ԸՆԿ. „ՍԻՄԷՆՍ-ՇՈՒԿԿԷՐՏ" Թիֆլիս, Գօրօվինսկի պր. 21.

ԱՄՍԱԿԱՆ 100 ՐՈՒԲ. ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁ

կարող է ունենալ իւրաքանչիւր տղամարդ կամ կին՝ աշխատելով յարմար կերպով իր ընտանիքում։ Հեռաւորութիւնը խոչընդոտ չէ լինում։ Պայմաններն ուղարկում ենք ձրի։ 1-ое Западное Т-во Вязальныхъ издѣлій. Варшава, Капуцинская 13—7.

(Կ.) (В. 15412) 0—4

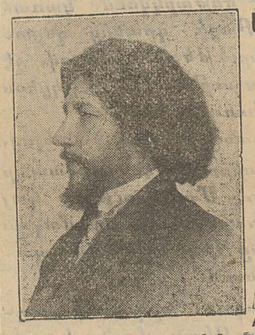

ՄԻ ՆՈՐ ԶԵՌՆԱՐԿ ՀԻՊՆՕՏԻԶՄ ԵՒ ՆՈՐ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՎՈՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ, ԱՌԱՆՑ ՈՒՍՈՒՑՉԻ։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԾԷՓԷՐՋԵԱՆԻ

Այս նոր ձեռնարկը կոչվում է «ՄԱՐԴԿԱՑԻՆ ՄՏՔԻ ՔԱՋԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՄ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆ»

Այս նոր Ձեռնարկով ամեն ոք, ով հայերէն լեզուն ծանօթ է, կարող է սովորել հիպնօզացնել, ներշնչել և սովորել նոր-հոգեբանութիւն, և զործադրել զան իր տնեցիների զործերում։ Այս նոր Ձեռնարկի արժէքի և ուրիշ բացատրութիւնների համար պիտի դիմել նամակով հետևեալ հասցէով.

Ռուսաստանից—Арутюну Шекержянъ Вельяминовская ул. № 22 Тифлисъ. Արտասահմանից—Haroutun Shekerjian, 22 Weliaminovskaya, Tiflis, Caucasus, Russia.

(Կ.) 193. 25—2

ԱՄԲՈՂՋ ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱԿ ՅԱՏՈՒԿ ԽԱՆՈՒԹ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏԿԱՆԵԼԻՔՆԵՐԻ Ի. Գ. ԳԵԿԵԼԷՐԻ

Թիֆլիս, Վելիամինովսկայա փող., № 3, Բաղաքային լոմբարդի տարեում։

Ներկեր, քսթան, վրձիններ, մետալոպլաստիկայի և խանձափորութեան համար պատկանելիքներ։ Կաւ և զունաւոր պլաստելին կաղապարների համար։ Մանկական զրքոյկներ արտանկարումների համար։ Մեծ քանակութեամբ բացիկներ և նկարներ՝ արտանկարումների համար։ Սենեկային դէկորացիաների համար տրաֆարէտներ։ Մեծ քանակութեամբ բագատներ շրջանակների համար։ Բազմաթիւ մեխեր, կողպէքներ, դռներ և այլն՝ հիւսների և պատատեղ կպցնողների համար։ Ընդունվում են պատուէրներ պատրաստելու ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԱԼԲՈՄՆԵՐ ճարտարապետների, նկարիչների, դեկորատորների, ցուցանակագրողների, հիւսների, փականագործների և այլոց համար։

Ստացված է նոր ապրանք՝ նկարներ մեծացնելու համար, «ՐԷՖԼԷԿՏՈՒՍ» անունով։

244. Ապրանքներ և պատկանելիքներ խանձափորութեան համար։ 1—1

Թիֆլիսի Առևտրական Նաւարդիւնաբերական Ընկերութեան Վարչութիւնը

սրանով խնդրում է պ. պ. բաժնետէրերին ներկայ լինել

ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆ,

որ տեղի կունենայ ներկայ 1914 թ. ապրիլի 8-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին, Թիֆլիսի Բօրսայի շինութեան մէջ (Պուշկինսկի փող. № 5)։

ԶԲԱՂՄՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐՆ ԵՆ.

1) Վարչութեան զեկուցումը։
2) Վարչութեան զեկուցումից առաջացող հարցերի վճիռը։
3) Վերաստուգող յանձնաժողովի զեկուցումը։
4) Փնտութիւն և հաստատութիւն 1913 թ. հաշիւ և հաշուեկշռի։
5) 1914 թուի ծախքերի նախահաշիւը և զրաւոնութեան նախագիծը։
6) Կարգադրումն 1913 թ. օգուտների։
7) Վարչութեան մէկ անդամի ընտրութիւն՝ ի տեղի հերթով հեռացող անդամի, և վարչութեան մէկ անդամի թեկնածուի ընտրութիւն։
8) Վերաստուգող յանձնաժողովի 5 անդամների ընտրութիւն։

Եթէ ընդհանուր ժողովը չը կայանայ պահանջված ձայների թուի պակասութեան պատճառով, այդ դէպքում երկրորդ ժողովը կը նշանակվի ապրիլի 13-ին 1914 թ. նոյն տեղում, առաւօտեան ժամը 11-ին, որպիսի ժողովը կը համարվի օրինական՝ որքան անդամ էլ ներկայ լինի։

Վարչութիւնը պ. պ. բաժնետէրերի ուշադրութիւնն է հրաւիրում Ընկերութեան կանոնադրութեան § 59-ի վրա։

Անուանական ակցիաների տէրերը օգտվում են Ընդհանուր Ժողովում ձայների իրաւունքով միայն այն դէպքում, եթէ նրանք՝ գոնէ 7 օր առաջ մինչև Ընդհանուր ժողովի օրը՝ մտցված են վարչութեան մատեանների մէջ, որի համար և Ընդհանուր Ժողովին մասնակցելիս չէ պահանջվում ներկայացնել անուանական ակցիաները։

Ակցիաները ներկայացնողին ձայնի իրաւունք է տրվում այն դէպքում, եթէ նոյն ակցիաները ներկայացված են Ընկերութեան վարչութիւնը՝ գոնէ 7 օր առաջ մինչև Ընդհանուր Ժողովի օրը և յետ տրված մինչև Ժողովի աւարտը։ Բնագիր ակցիաների փոխարէն Ժողովի օրը և յետ տրված մինչև Ժողովի աւարտը։ Բնագիր ակցիաների փոխարէն կարելի է ներկայացնել վկայագրեր (ստացագրեր) ակցիաները ի պահեստ կամ գրաւված լինելու համար ինչպէս պետական, նոյնպէս և կառավարութեան հաստատած կանոնների հիման վրա գործող կրէդիտային (տեղական և օտար քաղաքների) հիմնարկութիւնների, այլ և արտասահմանեան կրէդիտային հիմնարկութիւնների և բանկային տների թիւնների, այլ և արտասահմանեան կրէդիտային հիմնարկութիւնների և բանկային տների կողմից ստացված, որոնք ընտրված կը լինեն բաժնետէրերի Ընդհանուր Ժողովներից և հաստատութիւն գտած ֆիլիալների տնօրէնութիւնից։ Վկայագրերի մէջ պէտք է նշանակված լինեն ակցիաների համարները։ Արտասահմանեան բանկային հիմնարկութիւնները, որոնց վկայագրերը կարելի է ներկայացնել փոխարէն բնագիր-ակցիաների, պէտք է նշանակված լինեն Ընդհանուր Ժողովի հրաւէր-յայտարարութիւնների մէջ։

Միաժամանակ վարչութիւնը վաղօրօք յայտնում է պ. պ. բաժնետէրերին, որ ձայնի իրաւունք ունենալու համար տրված հաւատարմագրերը և գրաւոր յայտագրերը պէտք է ներկայացված լինեն վարչութեանը բաժնետէրերի Ընդհանուր Ժողովից 7 օր առաջ, Ընկ. վարչութեան գրասենեակին՝ ցեր. ժամը 11—1-ը։

(Կ.) 232. 3—1

ԱԿՑ. ԸՆԿ. Тифлис. Метал. Заводъ

Ինժենէր Գ. Զ. Եարլեան և Ընկ.

Թիֆլիս, Կվիրիլսկայա, 9, սեփ. տ.

Տնօրէնի տէլէֆոն № 9, Կառավարչի բնակարան 14—78.

ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՍՏԱՆԱՁՆՈՒՄ Է ԼՐԻՒ ՍԱՐՔԱՒՈՐՈՒՄՆ

Գիրք-շոգի-նաւթա-էլէքտր. կայարանների՝ առանձին ատօմատիկ յարմարութիւններով, որոնք ազատում են կայարանների վերաբերմամբ ունենալիք հսկողութիւններից։ Ջրհան, ստացային, սառուց պատրաստող, փոշեմաքրիչ, ջրաշչական կայարանների։ Վերանորոգումն և սարքաւորումն ջրաղացների, փայտանոցարանի, բամբակազուրչ, ձիթհան և տպիւս պատրաստող գործարանների։ Կատարելագործված վերելակների՝ մարդկանց և ապրանքների համար։ Կառուցում է—շարժիչներ և մեքենաներ բոլոր տեսակի տեխնիկ. և զիւղատնտես. նպատակների համար։ Նստարուում է—ամեն տեսակ կաթսային, կամուրջային և այլ մետաղային աշխատանքներ։ Պատրաստում է—արտասահմանեան ֆիրմաների նորագոյն ձևերով չքեղ զարդանքներ, բանկպատներ, պաշտամունքներ, բակեր և այլն։ Նախագծեր և նախահաշիւներ բոլոր մատնանշված աշխատանքների համար։

(Կ.) 175. 25—2

ԲԱՄԲԱԿԻ ՍԵՐՄԵՐ

Ամերիկեան «ԿԻՆԳ» կոչվածը

ստացված է սահմանափակ քանակութեամբ «ԳԻԻՂԱՏՆԵՍԻ» խմբագրատանը։ Որտեղ կարելի է ստանալ նաև անուանումներ կերակրելու ճանկդեղի սերմեր «Էկկէնդորֆ» և «Կերշ» տեսակներից, նաև զանազան բանջարանոցային սերմեր։ Баронская ул. № 18, Редакція «Гюхатнтесъ».

243. 5—1

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌԸ ՄԵԾԱԾԱԽՍԻ ԳՆԵՐՈՎ

ՄԵԾԱԾԱԽՍ ՊԱՀԵՍՏ

ՄՕԴԱՅԻՆ-ԳԱԼԱՆՏԵՐԵԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

ՓՈՒՂԻՆՈՎ, ԱԼԻԽԱՆՈՎ ԵՒ Կ°

ԱՐՄԵԱՆՍԿԻ ԲԱԶԱՐ, ՏՈՒՆ № 11.

ՍՏԱՑՎԱԾ ԵՆ

մեծ քանակութեամբ ընտիր

ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ

և տղամարդկանց ու կանանց սպիտակեղէն։

Ամեն օր ստացվում են սեզօնային մօդային ապրանքներ —ինչպէս ռուսական, նոյնպէս արտասահմանեան։

(Կ.ու.) 241. 5—1

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌԸ ՄԵԾԱԾԱԽՍԻ ԳՆԵՐՈՎ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՒՂՂԱՎԱՆ

սրանով յայտարարում է, որ առաջիկայ ապրիլ ամսի 9-ին ինքն նշանակած ունի նոր զուրդ Աւճալայի Ջրհան կայարանի համար 2 հատ ջերմային (тепловые) շարժիչ (Դիզէլի տիպի) պատրաստելու և կառուցելու գործը յանձնարարելու համար։ Շարժիչներին կից պահանջվում են և հետևեալները. կենտրօնախոյս երկու նասոս, շարժիչներին վերաբերեալ բոլոր անհրաժեշտ խողովակներ, փականներ, լիզուակներ, տախտակներ, շարժիչ փոկեր (կենտրօնախոյս ջրհանները շարժելու համար), նոյնպէս և ջրի աւազանի համար ծծիչ-խողովակներ։

Մատնանշած գործը պիտի մատակարարել 35,000—40,000 գոյլ ջուր Աւճալայից, սեղմիչ մագիստրալով, 16 դիամէտրի և մինչև 4500 սաժ. երկար., մանուէտրիկ. բարձրութեամբ 115 մէտր։

Ծծելու խորութիւնը մինչ 5 մէտր։

Որպէս վարձատ՝ ի տեղի կենտրօնախոյս նասոսների—արագաշարժ գլանաձև նասոսներ, որոնք անմիջական կերպով միացված պէտք է լինեն մօտորների հետ։

Իւրաքանչիւր շարժիչի ոյժը պէտք է լինի 150 ձիու ոյժից ոչ պակաս։ Անհրաժեշտ է վառելիքին, օծելու իւղի և ջրի որքան սպառելու գարանտիան։

Ցայտարարութիւնների մէջ պէտք է մատնանշված լինի գործը ստանձնելու, աւարտելու և յանձնելու ժամանակամիջոցը։

Դրամական վճարումները կը կատարվեն ամսէ-ամիս, երեք տարվայ ընթացքում։ Առաջին վճարը մի ամսից յետոյ, երբ կը ձեռնարկվի շարժիչների կառուցման։

Նուազուրդին մասնակցել ցանկացողները հրաւիրվում են ներկայացնել իրանց յայտարարութիւնները՝ փակ ծրարներով, որոնց վրա պէտք է զրված լինեն՝ «Къ конкуренціи 9 апрѣля на поставку двигателей и насосовъ для водоподъемной станціи въ Авчалахъ». Ծրարները, թէ պօստով ուղարկվելիք և թէ անձամբ ներկայացվելիք, պէտք է հասցէագրված լինեն այսպէս. «г. Члену Управы, завѣдывающаго Строительнымъ отдѣленіемъ Тифлисской Городской Управы». Ծրարները պէտք է ստացված լինեն ապրիլի 9-ի ցերեկվայ ժամը 12-ից ոչ ուշ, երբ և տեղի կունենայ նուազուրդը։

Նուազուրդի հետևանքները քննութեան կանվեն Թիֆլիսի քաղաքային Ուղղավայի կողմից, որը և կորոշէ գործը յանձնել այն մարդուն, որի առաջարկները ձեռնտու կը նկատվեն քաղաքի համար։

Պայմանագրի նախագիծը և մեքենային շինութեան մակարդակը կարելի է տեսնել բոլոր լի օրերը՝ սկսած առաւօտեան ժամը 9½-ից մինչև ցեր. ժամը 2-ը՝ Ուղղավայի Ջրմուղային մասի դիւանատան գործավարի մօտ։

Ցայտարարութեան պէտք է կցված լինի 3000 բուբլի գրաւականի անդորրագիր՝ ստացված Ուղղավայի կասայից։ Առանց յիշեալ գրաւականի ներկայացված յայտարարութիւնները կը մնան անհետևանք։

Այն անձնաւորութիւնը, կամ լիազօրը, որի համար որոշում եղած կը լինի նրան յանձնել գործը, և որ աշխատանքները իրան յանձնելու յայտարարութեան օրից սկսած մինչև 10 օրը չէ ներկայանայ պայմանագիր կապելու համար, կը զրկվի իր ներկայացրած գրաւակալից, որը կը հաշվի յօգուտ քաղաքի, իսկ աշխատանքները կը տրվեն՝ Թիֆլիսի Քաղաքային Ուղղավայի հայեցողութեամբ՝ մի այլ անձի։

(օ. մ.) 3—3

ՅԻՆԿՕԳՐԱՖԻԱ Ս. ՍՈՂՈՄՈՆԵԱՆ ԵՒ Ա. ՍԻՒՏՃԵԱՆ

Պատրաստում է ԿԼԻՇԷ ցինկի, հնագի եւ գալվանօ եւաւ կարմիր եւ դեղին պղնձի վրայ. գործարանում մտցուած են արտասահմանի ամենակատարեալ գործածուած միջոցները. Ձեռքով պատրաստելու միջոցը վերացուած է. դրուած են էլեկտրաշարժ փոքրոյ մեքենաներ, որոնք հնարաւորութիւն են տալիս հարկաւոր դէպքում 2—3 ժամում ստանալ բոլորովին պատրաստ կլիշէ։ Վատ օրինակների ուղղումն. գները զգալի պակասացրած են։

Տփխիսում. Պուշկինի պասաժ, . . հեռախօս № 9.42.
Ռոստովում դ/վ. Տեմերնիցկայա № 125, » » № 39.07

(Ն. ու. Կ.) 205. 4—4

ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է Թիֆլիսում միակ ռուսերէն լեզուով լոյս տեսնող, ԱՄԵՆԻՐԻՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ, բժշկական ամսագիր

„ЖУРНАЛЪ-ЛЕЧЕБНИКЪ"-Ի

1914 թ. բաժանորդագրութիւնը.

Ամսագրի նպատակն է՝ հիւանդութիւնների նախազգուշացումն և առողջութեան պահպանումն։

Ամսագրի մէջ, յայտնի բժիշկների աջակցութեամբ, պարզ և հասկանալի լեզուով բացատրվում է այն բոլորը, ինչ որ անհրաժեշտ է առողջութեան և կեանքի երկարացման համար։

Բաժանորդագրվելն է ամբողջ տարվայ համար միայն «Օրացոյց-բժշկարան» պրէմիայով 1 ր., (վերադիր վճ. 1 ր. 20 կ.), իսկ 3 ՊՐԵՄԻԱՅՈՎ 2 ր.։

1-ին պրեմիան պատի գեղեցիկ «Օրացոյց բժշկարան» 1914 թ., իսկ 2-րդ և 3-րդ պրէմիան բաժանորդների ցանկութեան և ընտրութեան համաձայն կուղարկվեն 2 հատ հետևեալ գրքերից. 1) Домашній лечебникъ (առանձին արժէ 1 ր.), 2) Грѣхи молодости (лечебникъ секр. болѣзней 1 р.), 3) Лечебникъ домашнихъ животныхъ (1 р. 25 к.), 4) Искусственное безплодіе (1 р. 25 к.), 5) Самоучитель гипнотизма (2 р.), 6) (Полный) дѣловой письмовникъ (1 р.), 7) Поваренная книга для хозяекъ (1 р.). Պրէմիանները պատրաստ են և կուղարկվեն բոլորովին ձրի լոյս տեսած հատորների հետ՝ բաժանորդագիրը ստանալուց անմիջապէս։

Բաժանորդագրվել կարելի է և վերադիր վճարով՝ (налож. плат.) 20 կ. աւելի արժէքով, այսինքն բաժանորդները վճարում են պօստին պրեմիաները ստանալուց 2 ր. 20 կ.։

Հասցէն՝ Тифлисъ—М., Вознесенская ул. № 8, главная к-ра ред. „Журналъ-Лечебникъ".

Թիֆլիսում բաժանորդագրութիւնը ընդունվում է նոյնպէս և կենտրօնական գրավաճառանոցում։

(Կ. Հ. ու.) 165. 10—9

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный